

A 18 évesek egyévi önkéntességi jogának megszerzési és csapat-testválasztási módjait

tárgyalja Tolcsvai Nagy Barna dr., miniszteri fogalmazó. A honvédelmi minisztérium önkéntesi ügyosztálya referensének könyve. — Címe:

Ára:
1 korona
80 fillér

Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója. Második kiadás.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Mikszáth Kálmán munkái a „Magyar Könyvtár”-ban

Jó palócok. Elbeszélések és rajzok róluk — K 1.20
Tót atyafiak. Elbeszélések — 1.20
Szent Péter esernyője. Regény — 2.80
Prakovszky, a siket kovács. Elbeszélés — 1.20
Az új Zrínyiász. Szatirikus rajz — 2.40
Beszterce ostroma. Egy külföldi ember története — 2.40
A németke és egyéb elbeszélések — 1.50
Kisértem Lublón — 1.20
A gavallérok. — Ne okoskodj Pista! — 2.—
Egy választás Magyarországon, vagy a körtélyesi csíny — 2.40
Tíz kötet, a szerző dombornyomású képével díszített piros vászonkötésben K 18.30

Ezen könyvek megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvétel közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A MAGYAR KÖNYVTÁR UJ FÜZETE

MADÁCH IMRE

KOZMA ANDOR

Az ember tragédiája

ÁRA 60 FILL.

A KATONA A MAGYAR KÖLTÉSZETBEN

ÁRA 30 FILL.

ÉRTÉKES, UJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard*. Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei*. Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája*. Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei*. (1887–1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története*. Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrassy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE
MOST JELENT MEG.

Tartalmazza az 1914 augusztusi események hivatalos jelentéseit, az orosz, francia- és belga hadsereg ismeretetését, Nordau cikkét a háborúról, Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

32. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 8.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 1.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészére — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világháború”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

HONVÉDEK EGY ERDEI ÚTON.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRRŐL. — Török Sándor felvétele.

NOÉMI FIA.

REGÉNY. IRTA LACZKÓ GÉZA.

(Folytatás.)

Máskor a Károly-körútnak kerültek, a hol fület hegyezve figyeltek ki a nagy kaszánya istállójának lovai kis ablakaikon a gyámoltalan nyergecskéjén kuporgó, fék forgattyújával daráló lovasúti kocsi bánatos túlkölésére, a jegyző kalauz sípszavára.

A hidon, tünnelel átérve, a hogy emelkedett a talaj, úgy csökken-fogyott ház, kis karimája, természetes keménykalap, simán fölfésült, de az arcnak fru-fru-keretét hagyo hajak magasra tornyozott kontyán ülo fészekszerű női kalapok tarka mezeje, míg aztán a Naphegy alján zöld kertekké, üres telkeké, métázó gyerek-csoporthoz szerényedve olvadt bele az elesondesedett kép a budai hegyek még fénylő tetejéről lesuhant estbe.

Végignézték Angot, a csarnok lányát, Marjolene-t vagy a kornevillai harangokat, fölveték a mejdlingot, a másnap nagykoránra tüzött próban fejet csóváltak a éjszakai támadástól félve bandukoltak haza, a hallott pletykákat megtárgyalva, a néptelen utcákon.

Egy-egy sarok-lámpás alól bátorítónan csilant eléjük a rendőr számának pléh félholdja.

IV.

Mikor a világozkék ingváltó gyöngye idomu szoborrá formáló dereka kihajolt a tornác ajtaján:

— Édes apám! Csapó néni!... — s tenyérnyi széles szalagba font hosszú hajának aranyos kigyója elesapott a házba visszazsaladó körül, néni meglepetés morajlott végig a nézőtérre, de tapsot nem sokat kapott: a közönségnek egy pillanatra szelidebb meggyére csapó figyelmét a megszokás erejével ragadta vissza magához a színen pattogó kedvencnek, Finum Rózsának kéjesen, kaczerán telt, öntudatos asszonyisága.

Özvegy Lányiné megfigyelő állásából, a bal első szinkalkoz rácos kis kapuja mögött üldögélő tűzoltó mellől sápadt fejszavállalással sietett át a hátsó kortina nagy, libegő sötétszürke fála mögött leányához:

— Marhák! — s egyet babrált a bokorugró szoknya rincein s a pruszliból kibugyanó ing fodraín.

— Anyus, most igazán nem érek rá! — felelt a játéktól boldogan, csak szerepére gondolva a lány.

A kellekes tipegett oda, a látat és nyers krumpilival telt szakajtót hozva. A tál mélyén karistolva csuszált ide-oda a kis fanyelű kés. Lányiné ellenséges pillantást vetett ki a színpadra, a hol meghatóan tremolázott a Finum Rózi vadgalamb sírás s bement az öltözőbe, pár szót váltott Bátki Teresivel, a ki a körmet tisztogatta, rakosgatni próbált a kis hármastükör körüli heverő festékes skatulyák között s mikor óriási tapsvihár zúgásától követte beröpült a legnagyobb elragadtatásig kiizzadt Rózi:

— Jaj, de kedves volt! — mosolyogta rá kényszeredetten, a mint a száz szoknya terjedelmes suhogása mellett szerényen kifelé igyekezett. Ott azonban telméses ácsorgót, színészgyereket, dekorátor tasztívát, lökve igyekezett előbbi állomáshelye felé.

A színpadon már ott beszélgetett Gonosz-szal a lány s gyors ujjai közül szaporán omlott a hámozott, aprított krumpli: az özvegy ranczai elismultak s fejt meghatódott, aggódó figyelemmel hajtotta felre. Mihelyt észrevette, hogy könnyezik, beledörzsölt száraz öklével szemébe s a kulisszába fűrt kis lyukon kinézett a sötétben tengerlő nézőtérre, a mely felváltva derült és komolyodott Gonosz Pista ezínikus tréfáin s Boriska óva leplezett, félénk szerelmén.

— Vén bolond! Hogy rontja a más jelenést! — dunnögte magában, ha a közönség föl-fölnevetett.

— Nézd, milyen jól hámozza a krumplit a kisasszony! — hangzott egy halk elismerő nevetés a proscenium páholyból.

A felső és oldal világítás ketreczes lepke-lángjai visszahúzódtak a kis csövekbe: a színpadon alkonyodott. Arabella szegény kis életének minden igazi bánata ott sirt átstilizálva Boriska monológjában:

— „Így hervadok el lassankint majd egyedül s oda járok sírni, — a hol nem lát senki, csak az a jó Isten! Pedig, ha egyszer utamba jönne és szóba állna velem... s megkérdezné, hogy miért vagyok oly szomorú?... jaj, de el tudnám mondani, — azzal leült a padra az eperfa alá, szoknyáját szemérmesen csapva le két térdénél. A rivalda lámpái még egy kicsit megvilágították a közönségről tudomást sem vevő bánatos arcoska elmerülését; minden-ünnen kukker meredt a kék sugarú szem fátyolos villanásait felfogni még a teljes rástelés előtt, aztán egyszerre pár tenyér össze-ütődött valahol. A taps megerősödött, de a színre koromsötét borult s hátul, a kerítés mögött, felhangzott Góndör Sándor nótája s piszogni kezdtek. A taps nekilendült, a piszogás azonban sivitva kerekedett fölbe, esendek követelve a bús nótának, a melyet crescendo vitt följebb a kapufelnék támaszkodott legény.

Arabella örömtelen, dolgos, alig tengődő sor-sukra gondolt, a hosszú, kényszerű gyaloglásokra, művészi ambícióira, a melyeknek érvényesülését egy széphangu fiú is háttérbe tudja szorítani s a piros festéken igazi könnyek vágtak maguknak csillagot utat. A földszinten észrevették s el voltak ragadtatva a reális ábrázolás őszinteségétől.

A Sándorral való jelenés alatt minden eddig érte méltatlanság keserősége torkára gyűlt s néha megorzongott az ember a hangsúly túl-ságosan is komoly rezdülésén. Arabella úgy érezte, hogy valami végső elmerülés, nyomor, faluzás ellen kell küzödni ercit mind megfeszítene, szinte önkivételben figyelte s ismételte a sűgő szavát, de hangjában ott sirt, remegett az emberhez méltó tiszta, művészi élet után jajongó legitökeltabb vágyakozása s a mind igazottabbá váló közfgyelem rendkívül meg volt elégedve, hogy ime, miként feszíti a közönyös szavak szikláit a titkolt szerelmem belül forrongó lávája.

Mikor aztán befutott a házba, hogy a Teresit kihívja, Góndör Sándor személyesítője hiába legyintett utána egy duhaj-melancholikus mozdulatot, nem törődött vele, mindenki a kis új színésznőnek tapsolt. Sándor többször belekezdett a éha nem szeretett, miért hitegetett? kezdetű morfondirozásba a fa alatt, de mivel ő se hallotta a sűgőt, őt sem hallották, megvárta hát nyugodtan, míg Arabella visszajön meghajolni a tapsokért.

Amin't úra, most már boldegan, derülten, kidugta a fejét a tornácra, a baloda i szé ső páholyból kinyult egy hatalmas női kar s egy szál rózsát igyekezett feléje dobni, a karzatról meg lelkesülten bögött le egy harsány, vastag hangru:

— Lányi Arabella!

V.

Eleinte csak úgy bugyborékol a minden-rendű irigység, rágalom a lábát megvetett új naiva körül: a jó kritikákat az újságírókkal pertuzó bátyja járta ki neki, az igazgató csak elhunyt apja emlékére való tekintettel ad szerepeket a kis éssága gribecc-nek, a mamája, a ki minden budai suszterre rámosolyog, folyton hasznos ismeretéseket köt a nézőtérre, a kis szöke alamuzsi tulajdonképen enappali színésznő, ezer titkos és titkolt összeköttetés pártfogottja, első fellépésére egy budai ügyvéd barátjuk házalt mindenütt a jegyekkel s a

ruhás kosarát hordó legényet úgy kellett kidobni a karzatról, mert akkor is a kis lány nevét ordította, mikor színpadon sem volt. Néhányan látták az „Angol királynő”-ben vasesorázní egy vidékies úrral, másnap már az úr nevét újságotla valaki, első fellépése után való nap egy férfivel kocsiázott a budai országrúton s a mint a lövonat mellett elvágattak, még be is nevetett e hír hozójára. Nem bántak fukaran az erkölésébe tipró jelzőkkel, a sértegetésnek kitett nemes keblek bizonyos tartózkodó fejbicezentésével üdvözölték. Különösen Aranka volt fáradhatatlan a becsület-rágásban, föléhez jutván a kis lány első találkozásá Szállághyval, kinek szerelméért, pénzért egyaránt remegett. Hangosan szidta mindenki előtt kitanultnak, bizalmasai előtt meg ünnepléses ígéretet tett a tornyos kis konty leszedésére, ha valami történék.

Arabella ezalatt szeliden, boldogan vonta az igát. A nappal gondolai átömlöttek rajta, csak este élt, a lámpák előtt. Homályosan kezdett benne ébredezni a tudat, hogy a szürke napok rongyos kicsinyességei, az eseménytelen ifjúság, örömtelen lányság elől egy a menedéke: az ezerréti élet sok eshetőségének megábrázolása. Néha ugryn, kaczer lány, udvarlaltató fiatal asszony, ártatlan képű kalandor szerepet kapva, megjött, de, bár rosszul érezte magát a nem rá szabott alakok ruhájában, kis akaratát megfeszítve igyekezett a csirás vékonyságu, sosem zengett, sokszor meg hiányzó hurokat megpendíteni lelkében.

— Arabella fiam, ez nem szenvedély, ez rántott leves! — Nem volt neked soha szeretőd? Legalább egy kis gimnázista! Gondolj arra! — Légy, fiam, szerelmes, mert ez így halvány, halvány! — intette többször a rendező.

Azonban a hol visszafutott sirástól kellett remegni, titkolt érzelemben sorvadozni, hajrás akaratok diadal-szekerétől letaposva nyörni, gyökértépő vihar elő sóhajtani megadással, hervadni és fiatalon emlékezni, ott megerőtetés nélkül, öntudatlanul emelkedett a művészet olyan magasságába, a hova rendezői háttér-ütögetés, elégedett fejszavallás, a néző könnyes megrezzenése kísérte könnyű repülését.

A korosodó hősnőnek, a ki nemrég tért erre a szerepkörre s ezért, az idővel dacolva szívesen játszott még naivakat, ez sem imponált; a többiek azonban lassankint beleszótkak, hogy egy új alak szorított köztük helyet magának, az alaptalan pletykák hát mögött rázott feyvereit letették szerény, mosolygó éssyetelensége előtt és folyton marakodó, de ésszetartó körükbe fogadták. Előkelőbb összeköttetésekire nem pályázott, pénzes barátjaik nem kellett neki, az arénabeli sovány dícsőség meg csak megszaporodott az újabb osztozóval. Neki is meglelt a maga pártja, főleg tisztas családok, kis diákok, öreg urak, a divatba jövő Beniczkyne-regények olvasói, érzelmes szatósok, gazdag lelkű ábrándozók s neve zajongva kelt versenyre a szerelmes természetű hősnővel, a fél Budát riszáló csipeje után bolondító népszimfi énekesnővel.

A nyár pedig perzselve lángolt Budapest fölött: a tüzes golyó hiába hanyatlott esténként a Svábhegy mögé, forró lehellelte itt maradt. A nagy színházak becsuktak, aranyifjúságuk átnézett a szinkörbe némi nyári eserkészésre, művészeik pénzen vett páholyokból nevettek diszkrétan a kis ripacsokon s a tengő-lengő szezon nekividámul. A Krisztinabeli templom nyolcórás kongatása mindig telt ház figyelmét zavarta meg enyhe figyelmeztetésével s voltak darabok, a melyeknek első felvonásbeli szívszorító hangulatához dobhentően illett. Minden tag minden este ott volt, vagy a színpadon, a honnan lázas szemmel kukuskált át a függöny lyukacsáján a szerződötténi utazgató vidéki igazgatók páholyába, vagy a

nézőtérre, a hol mindég sikerült a színművészi előkelőségek köszöntését aláztatos, de előkelő illetudással elfognia. Unt premierek, zajos jutalomjátékok szakították meg a heti műsorok rendes folyását, a művésznők egész este czukrot ettek a színész-páholyban, a zenekarból minden este felnyúlt egy-két virágkosár, csokor, a férfiak felé jökdévi, italos meczénázós vacsorái integettek a budai kis kocsmákból, a potya-jegyekkel szűken bánt az igazgató, csak a szomorú, rideg mejdliing maradt a régi egy forint.

VI.

A színházi élet furesága naponkint óráról-órára változó csoportokba verte a kis társulatot, mint szeszélyes forgószél az út szemetét. Egy-egy délelőtti próba-sorozaton a félvilág, a forrongva alakuló magyar proletár jelen, francia kultura alig értett problémái, szokatlan humoru német kispolgárság, angol Erzsébet véres, rémlátó, érzéki kora lelki viharainak dagályosan zengő tenger-tükre, a bánatos dallal veszendő magyar pusztá, váraikért ordítva kaszaboló lovagok, tört villogtató királyasszonyi dölly, apja rideg útjába sodort törvénytelen fiú szenvedélye, a soha el nem képzelt párizsi vásáresernak chansonos kedve, az olimpisi mezbe öltöztetett földi istenek offenbach, patogó zenéjű bakugrásai, mesébe fulladt mult, valóságga növekedő közel jövő dalolt, suttogott, kiabált, kavargott a sötét nézőtér s a lámpást hordó rendezői asztalka előtt. Esténként aztán hirtelen lázas fény borul a szótól, mozdulattól folytonosan vibráló boszorkány-konyha egy-egy szakaszára, az izmok megfeszülnek, a szem megcsillan, taps dühít a fura bajvivásra, nemes mozdulattal omlik kardjába Brutus, görnyedve semmisül meg a frakkos gonosztevő, ölelkező párokká verődnek az üldözött szerelmek, lakodalmi csárdás veri föl a deszkák porát, a függöny leszalad, a munkások szét-spreceizolják a fegyveresarmokot, öreg diófát, kunyhót, az erdő, a végtelen pusztá rúdja göngyölödik, mastixot, festéket puha zsír, esobogó víz törül le az izgalomban égő arcokról, a büszke királynő félretaposott cipőben rohan haza gyorsforralón vacsorát melegeníteni, a polgári ruhába bujt trikós istennő fiakkereen ragadja Pestre lovagja, Julius Caesar komoran turkál a borju-pörkölt lebében, Jago vacsora nélkül bandukol a domb lábánál guggoló sárga viskó felé, a véres márkí már monoklitlanul billiárdozik borély barátjával... így ül, foszlik szakadatlanu a tarka szövet.

Boldog, ki a változó szerencse e mimelő-játékát zökkenés nélkül viszi át saját kis életébe, ki könnyelműen csinálja az adósságot, mint a tönkrejutott lord, lefölozi a mások sorsát, mint Zátanyi Bence, erőszakoskodik, mint a középkori lovag és semmivel sem törődve bolondozik, mint a halhatatlan Szellemfi. Boldog, ki helyet ad nyomoruságos életében a becsület és törvénybe nem ütköző kis becselenség, a szívmelő lendület és harapós garaszkodás, komoly szerelmem és futó kaland, nyomor és tékozló jólét minden eshetőségének, az észre sem veszi vagy iranezia alakjaitól tanult finom „Bah”-hal legyint rá, hogy saját véres verejéke öntözte héjjakon jár tojástáncot. De a ki alkalomról-alkalomra úgy lép át a maga polgári csöndes életéből a minden lehetőségek kongó deszkáira, szerepei sugalmától rontott az álma s játéka nem egyszer bicaklik meg polgári sorsa feltalarkó gondjaitól. Lányi Arabella pedig otthon jó leány és jó testvér, a színpadon nagy művész akart lenni: a polgári élet kis gondu, szabályosan peshedő nyugalmát így nem élvezhette s a művészlélek korlátlanúságra leb-benő szárnyait megnyesegette a bizonytalan holnapról való félelem.

Féltéves szerződése lejárában volt s az igazgatóné gyönyörű, szabályos görög arcának hideg mosolya, Szamosi szokatlanul hízogó modora semmi jót sem jelentett. Egy-egy epésséb, szívtelen kolléga megjegyzést hullatott el új naiva szerződöttéséről, a hősnő megkérdezte, hova szerződött el, a titkár csak nem akarta behívni az irodába s anyja estéről-estére idegesebben hajtogatta:

— No, Arabella, nem szóltak? Volt nap, mikor rettenve állt meg s nézett körül hidon, az öltöző egyetlen nagy tükre

RADÓNÉ HIRSCH NELLI, A MOST ELHUNYT FÉSTŐMŰVÉSZNŐ.

előtt, kopogó gargon: mi ez? Nincs tehetsége, csűf vagy utálatos, hogy nem akarják újra szerződöttetni? A polgári élet, művészet belsejében dulakodó harca fájdalmas összefacsarodásba békülve esengett az ismeretlen égi Magasságok, a kinek léte csak bajban sejtett föl derengve szívében:

— Édes Uram, csak ne a nyomort, a beteg, piszkos nyomort! Béla ránczolt homlokkal, tehetetlen töprengésben cigarettázott a sors új fenyegetése elé, az özvegy fekete képekben turkálva ijesztgette magát, gyermekeit; Arabella nappal, egyedül, belegörnyedt az ijedelembe, de a színpadon a rokon vagy ellentétes kedélyállapotba egész lényét beledobva menekült rideg gyámja, a zord Élet elől s így találta meg az igazi művészet óriási palotája első ajtajának kulcsát.

Egy kellemetlen hétfői este gyér közönség előtt, tompán pergő eső alatt Szigligeti Mamáját játszották. Lányi Arabella a kis árának, Esztinek öltözve borzongott, dörzsölgette kezét az öltözében, a mikor függönyhúzás után kevéssel berohan a szende Cízlit személyesítő hősnő, Fekete Juczi s kezében tartott szerepét úgy odavágja tükre elé, hogy a puderes pamacs felhőzve ugrik egyet az elhanyagolt gyertyatartó zörrenésén át:

— A fene egye meg a dolgot... Ilyen ronda statisztá szerepet kell az embernek játszani...

Az anyaszínésznő, ki Mogorinét alakította, csodálkozó méltósággal kelt föl óriási tournurejében, széles csipkével szegett fekete selyem rövid mantillájában, homlokába húzott egész picziny, csésze-alj szerű kalapocskájában, a melynek lapos felszínét előre hajló síkká nyomta a jól feltűzőt konty, a hatvanas évekre esett fénykorának eme hű maradványaival:

— No!... no!! Kérem!... Egyébként mi az? — Vagy talán azt hiszi, — folytatta Juczi a belsejében vitázó párbeszédet, mig dühösen puderozta magát — hogy Szamosi nem tudta, hogy Karczag...

— A pécsi direktor? — élénkült fel Mogoriné. — ... ma fogja megnézni az előadást szerződöttetés végett? S mégis ezt a komisz darabot kell eljátszanunk...

— Bocsanat, kedvesem! — szólt a néni — Karczag épen anyaszínésznőt keres...

— Mogoriné, Cízli, Eszti, kérem, a jelenésük! — dugta be orrát a megnyitott ajtón a kis selyem sapkában, ceruzával, nyűtt könyvével, pápaszemesen sürgő ügyelő.

A hölgyek izgalmaikat a ránczokba simították s néma suhogással ontsak ki az ajtón; Arabella szíve torkában dobogott, de a mikor a nehéz fát jelentő vászon-ajtó befog lengéssel nyílt ki a három nő előtt, minden előfordástól menten rezent meg a más kettő mögött még a küszöbön:

— Ah, ez ő, egykori tánczosom!

A jobb szélső páholyban lassan emelkedett föl egy kukker s a mig csak jelenése tartott, lépésről-lépésre követte.

A felvonásvégi tapsban, mialatt egy dekorátor a függöny lebonyét húzta hátra, Arabella megállt egy pillanatra, hátha őt is magukkal hívják a közönség elé hajludozni kézenfogva vonulók. A résen át láthatóvá vált a zenekar, földszint, páholyor egy szögbe futó szeletje, pár arc, tapsot csapkodó tenyér. Hirtelen elfordult, nehogy dícsőségre való tolakvásnak vegyek pillanatnyi megállását s megindult, mikor az ügyelővel találta magát szemközt.

— Bellus kisasszony, egy szóra kérem! Döbbenve ment utána, mit akar?

Az ügyelő átvezette a férfi öltözők oldalára, a hol egy kevéssé látogatott kulisszaközben egy nagy, magas ember beszélgetett a bonvivánnal. Közéledtetre hirtelen kezét nyújtott az elvonuló színésznek s a lány elé lépett:

— Karczag Lajos vagyok, a pécsi színház igazgatója. Még ma éjjel okvetlen el kell utaznom s nagyvádkámmal beszédem lenne. Nem lenne szives előadás után, ha letörülközött, a szemben lévő vendéglőben megisztelné?

— Igen, igazgató úr, a mamámmal... Karczag elmosolyodott:

— Igen, igen, de a kedves mamát egy másik asztalhoz ültetjük... Nagyon bájosan játszik, szerény és finom... Tehát a viszontlátásra!

(Folytatása következik.)

VÉGÍTÉLET.

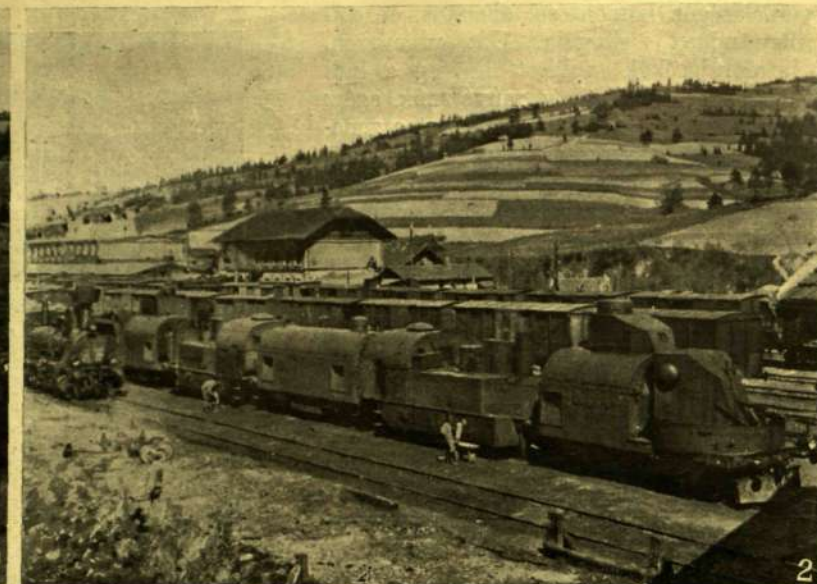
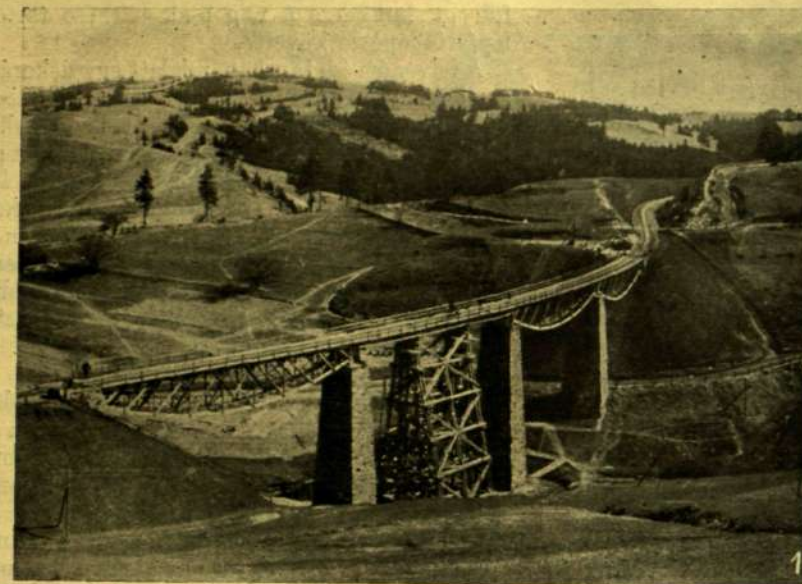
Ez a végítélet!
Ez az utolsó számadás,
A törvénylátó, sirbontó idő,
Melyről szent könyvek s próféták szaván
Régességóta járt a hír,
Hogy egykor előjövend!

Ez a végítélet!
Tűzbe borult két sarkig a világ,
Nyögnek, ropognak ereztékei
És jagatás és sírás mindenütt!
Füstös, porfelhős összevisszaság
Gomolyg a régi, földi rend helyén,
Hol rettentők a véres nappalok
És rettentők a véres éjszakák!
A gyászos égbolt mezősegein
Napok szakán nem vig pacisirta szálldos.
S éjjel nem hulló csillag fénye fut,
Hanem üvöltő ágyúk méhinek
Szörnyű szalottí száguldoznak tova,
Mint ketreczekből bosszusan kitört,
Prédára szomjas, bús fenevadak!

Ez a végítélet!
Harcok vihara ássa fel a földet
És bontja, nyitja a sok néma sírt,
S harsányan zengő trombiták szava
Álmos lakóit mindek fölveri,
Hogy keljenek, mert eljött az idő!
És mozdulnak a szunnyadó porok,
Kinizi, Toldi felkeltek megint,
S mint hajdanában, most is éppen úgy
Állják a dőlő vész forgatagát,
Rendíthetetlen kőszálak gyanánt!

Ez a végítélet!
Ez az utolsó számadás,
Mikor mérlegre megy jó és gonosz,
S igaz jutalmát mindenki elveszi.
Csak rajta! rajta! Zúgjanak tovább
A végítélet borzadalmai:
Nekünk rettegni nincs mitől!
Ti rettegjétek, rablók, gyilkosok,
Ti kúfar lelkek, szennyes banditák,
Ti rettegjétek a törvény előtt!
Nézzétek, vége sínes meg a viharak.
Még el sem ülték a bűsz elemek,
S véres tagokkal, büszke homlokával
Már is tündöklő fényben ott ragyog,
Vitéz, babéros daláival,
Az Úristennek jobbán a — magyar!

Jakob Odón.

1. Az oroszok által felrobbantott kárpáti viadukt az ideiglenes helyreállítás után. — 2. Pánczélvonat Galicziában. — 3. Vasutat építő rutének. — 4. Lengyel zsidó mezei munkát végez Galicziában. — 5. Katonai segítség a mezei munkánál a Kárpátokban. — 6. A pucholki templom.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐRŐL. — Bencze János felvételei.

1. Bevonnuló katonák Lembergben. — 2. Felvirágzózott tábori konyhák átvonulása Lembergben. — 3. A Mária-tér Lembergben. — 4. Lembergi siro'

LEMBERGI KÉPEK. — Jolty Gyula, a harcstégre kiküldött munkatársunk felvételei.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Az éretlen hadsereg. —

Az az elv, hogy a háborúban maga a hadsereg a legfontosabb érték, amelynek a megtartása előbbrevaló bármely terület megtartásánál: föltétlenül helyes. De a jó princípium rossz alkalmazása épp oly végzetes, mint a milyen ostromba és komikus dolog hangoztatni a helyes elvet olyankor, mikor a cselekvés nem harmónikus vele, hanem ellentétes. A törvény nem tudása nem mentse a bűnösnek, még kevésbé avatja bölcsesé azt, a ki ostobaságot csinált, ha közben hangos szóval hirdeti, hogy tudja: mi lett volna az okosság. Logikátlanúságot az okos csak a siker érdekében követ el. Ilyenkor a logikátlanúság az ötlet, a merészség, sőt a genialitás rangját kapja meg. De a ki csak azért vét a logika ellen, hogy belebukjék, az hasztalan tesz elméleti pótvizsgát teljes sikerrel a bölcseségből: a szerencsétlenséget csak komikummá teszi. Ostobaság számára csak az ostobaság a mentesség. Az okosság súlyosító körülmény arra, a ki az okosság ellen eszelekedett.

A hadsereg éretlensége a szó legszorosabb értelmében, nem lehet célja a háborús vezérnek. A hadsereget nem azért viszik háborúba, hogy éretlenül maradjon. Ez csak akkor lehetséges, ha nem megy a csatába. A vezér célja és feladata az, hogy: megverje az ellenséget, a mi érettség nélkül nem lehetséges. Egész bizonyos, hogy Nikolajevics Nikolaj nagyherceg is így gondolkodott, nemcsak tizenkét hónappal, de még három hónappal ezelőtt is. Semmiféle jelét nem láttuk annak, hogy az orosz generalisszimus a hadsereg éretlenségét tudta vagy érezte volna a maga fő feladatának. A hadsereg eszköz a vezérek kezében, a cél a győzelem megcsinálására és ez a vezér még csak azt se mutatta, hogy valami nagyon kimélné az eszközét. Inkább az volt a motója, hogy: se ostrom, se lő nem számít, a fő, hogy minél hamarabb Berlinben, Budapesten, meg Bécsben legyen a mi — megmarad belőle. Ez se rossz princípium: — ha sikerül. És meg kell adni, a nagyherceg nem épített a levegőbe. Szolid alapja volt a föltévesének.

A matematika. A serege sokszorosan nagyobb volt, mint az ellenségé. A szám mellette argumentált.

Ma: nincs többé szó se Budapest, se Berlin gyors elfoglalásáról. Ellenben igenis szó van Varsó és Ivangorod és egész Orosz-Lengyelország gyors föladásáról. — Bizonyára óriási változás, a nélkül azonban, hogy valami abszurdumot jelentene. Nem az orosz sereg követett el logikátlanúságot, hanem a valóságos energia-értékek logikája érvényesült. Hasonló sors kockázata természetes velejárója minden vállalkozásnak. Más milliomosok is tönkrementek már egy rosszul sikerült üzletben: ugyanez, semmivel se több és nem is kevesebb, a mi most az orosz erőhatálommal megessett. Belevágtott egy óriási vállalkozásba és belebukott.

A mi logika-ellenes, a mi nem szolid, a mi tehát az egyenes gondolkodással szemben erkölcstelen, az a magyarázat, a mely ezt az eredményt az oroszok részéről *eleve szándékolt*nak akarja föltüntetni. A melyik egyszerre azzal az *őszinteséggel* áll elő, hogy az orosz hadvezérlet tulajdonképpen csak most érkezett el hadviselésének eredeti tervéhez. Most érte el azt, a mire kezdtől fogva törekedett. És most kezd el azt, a mi a diadalmos véget neki föltétlenül biztosítja.

Harminez nagy orosz lap hirdeti, hogy az orosz hadsereg most *csalja be* az ellenséget oda, a hol rettenetes módon végezni fog vele. Ez különös. Se Hindenburg, se Hötendorfi Conrad nem tette soha, hogy legravaszabb, titkos terveit így a világ elé tárja. Sőt ellenkezőleg, az ő terveiket az ellenség mindig csak akkor tudta meg, a mikor már — késő volt. A mikor már szaladni kellett, nem utánuk, hanem előttük.

Hogy az oroszok nem ilyen ravasz szándékkal takarodnak hátrább és egyre hátrább, folyton kiürítgetve árkaikat, váraikat és tartományait: — ezt nagyon jól tudják úgy legbizakodóbb hűveik, mint legaggályoskodóbb ellenségeik. A visszavonulás nem mindig katasztrófa egy hadseregnek, de mindig súlyos szerencsétlenség, anyagi kára és lelki válsága.

Ennél ügyesebb és a hiszékenyebbek szá-

mára megtévesztőbb tétel: a *hadsereg éretlensége*. Ezzel még lehet: — baleket fogni. Ha már olyat nem is, a ki fizet (angol lapok már mint teljesen elhasznált mennyiségről beszélnek az orosz seregről), de olyat még igen, a ki aggódik, a helyett, hogy — gondolkodnék.

Mert csak ez a túlságosan kényelmes aggodalmaskodás felejtkezhetik meg arról, hogy az oroszok a hadseregük éretlenségének okos princípiumával már alaposan — megkéstek. A legutóbbi jelentések szerint a diadalmos kettős-szövetség orosz hadifoglyainak száma mintegy *kétfélmillió*. Orosz vallomások ismerték be, hogy csak a *kárpáti* csaták félmillió orosz katonát életébe kerültek. Az orosz ármádia összes vesztesége több igen, de kevesebb nem lehet négy millió harcosnál.

Orosz hadsereg azonban, igen természetesen, még mindig van. De soha a világ teremtése óta nem is volt még arra eset, hogy egy hadsereg tökéletesen elpusztult volna. Franciaországnak is volt még serege 1871-ben Páris, Oroszországnak is Mukden, Törökországnak is Drinápoly után. De egy hadsereg csak addig érték, a míg a győzelem reményét vagy lehetőséget adhatja. A mint erre képtelennek bizonyult: — préda vagy áldozat lett belőle minden új kísérleténél a győzelemnek.

A szemben álló erők teljes kifejlődésének pillanatában az orosz hadsereg előretörésében megakadt. Azután visszafordult és többé se hegyen, se síkon, se víz mentén, se várak mögött megállni nem tudott. Új erőt se a San, se a Visztula vize neki adni nem volt képes. Frissebben a Búghoz se ér és azokat a tömegeket, a melyeket emberben, ágyúban, puskában és önbizalomban Gorliczétől Varsóig elvesztett, *Breszt-Litovszkban* se találhatja meg. *Fölkeresni* az ellenséget ez a hadsereg már nem fogja. Erre nagy oka van. Már *találkozott* vele. A kik már Lublint nem tudták megtartani, nem fogják elfoglalni Budapestet. A ki veszt: az fizet és fizetni nem kellemes. Oroszország bizonyára nagyon sokra kész lesz addig, a míg kész lesz arra, hogy vesztesnek vallja be magát. De ez nem baj. A győztes vallomás nélkül is elhízi neki.

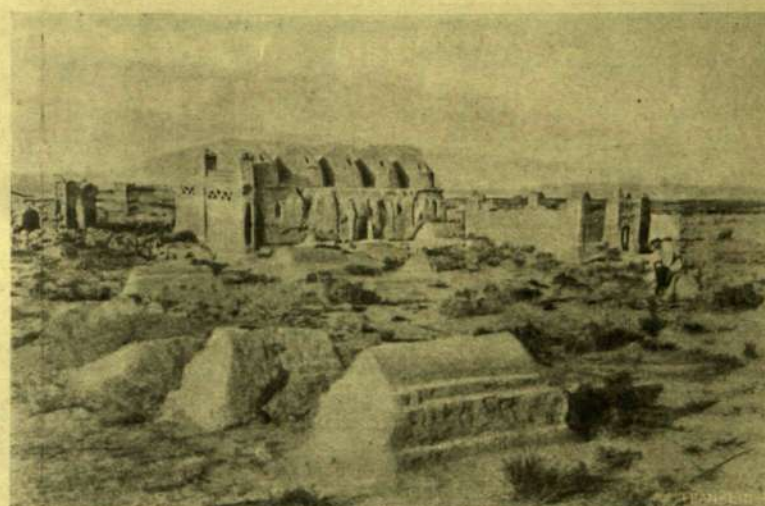
Szólósi Zsigmond.

BOSNYÁK CSAPATOK BEVONULÁSA LEMBERGEBE. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

TASKENDI MECSET.

KIRGIZ SIROK KASALINSKBAN.

MÉRGEZŐ BOMBÁK ÉS KIÉHEZTETÉS.

Amerikai lapok nemrégiben azt a hírt hozták, hogy náluk valami új fajta mérges gázokat találtak fel a kémikusok. Ezek a gázok hirtelen halált okoznak annak, a ki azokat belelelkezi és ha sebbel jönnek érintkezésbe, azt annyira elmérgezik, hogy lehetetlenné válik a gyógyulás. Ezeket az ujon feltalált gázokat — úgy szölt tovább a híradás — bombák töltésére fogják használni s az angol hadsereg rendelkezésére fogják állítani. Nyilvánvaló, hogy más természetű bombákról volt szó, mint a minőket eddig is használtak ebben a háborúban s a melyek csak bűzt terjesztenek és kábítanak, de nem ölnék.

Ezzel a hírrel szemben az angol kormány kategorikusan kijelentette, hogy ily bombákat alkalmazni egyáltalában nem fog, mert a harcokban is tiszteltben fogja tartani az emberiség törvényeit. Ez a nyilatkozat egy dolgot mindenesetre bizonyít. Nem azt, hogy az angol kormány csakugyan nem fog alkalmazni ily bombákat, — ha azok tényleg elkészülnek. Mert hiszen az angol kormány, régen eljárt-szotta azt a jogát, hogy a nyilatkozatainak őszinteségét komolyan vegyék. De annyit mégis mutat ez a nyilatkozat, hogy a becsület lát-szatára az angol kormány is tart valamit. Akarja, hogy humánusnak tartsák. Tiltakozik az ellen, hogy őt vérengzőbbnek tekintsék a tigrisnél. Nem óhajtja, hogy akár a saját népe, akár az ellenség gonoszabbnak tartsa, mint a minőnek szerepelni akar. És ez — valljuk meg — mégis csak a mellett szól, hogy az erkölcsös Angliában ma is adnak még a becsületre és a megbecsülésre valamit.

De állítsuk ezekkel a mérgező bombákkal szembe a kiéheztetési kísérletet.

Anglia kormánya nemcsak elismerte, hogy ki akarta éhezteni a központi hatalmakat, de el is dicsekedett ezzel a szándékával. S ha nem sikerült ez a szándék, bizonyosan nem rajta mult, s az erkölcsi megítélés szempontjából bizonyára ez nem enyhíti a dolgot.

A mérgező bomba megöli azt, a ki fojtó gázaiba kerül. Megöli tehát azt a lövészárokból levő néhány katonát, a kik között elrobban. Ugyanazt teszi, a mit a felrobbant srappell vagy gránát. Többeket ölnék meg ezek is. De úgy ezek, mint a bomba, csak katonákat ölnék meg. Harcosokat, a kik maguk is ölni hajlandók, a kik e végből vannak felfegyverezve, e célból vonultak hadba, a kiket tehát a hadijog törvényei szerint szabad, sőt kötelessége az ellenségnek elpusztítani. A kiéheztetés ellenben az egész nemzet ellen van irányítva. Ha sikerül, úgy az egész nemzetnek kell elpusztulnia — hacsak szolgásgba nem hajtja nyakát. El kell pusztulnia nemcsak a hadban álló katonának, hanem az otthon maradt aggnak és csecsemőnek, az asz-szonyoknak és a leányoknak, a békés polgárnak, a sebesülteket gyámolító ápolóknak, a lelki vigaszt nyújtó papnak, a most élőknak és a jövő nemzedékeknek.

Sőt ha a kiéheztetés sikerül, úgy első sorban bizonyosan a polgári elemet fogják sújtani annak borzalmai, és csak második sorban a katonákat. Az otthonmaradtok lesznek azok, a kiknél a szükség leghamarább beáll, — a míg van némi emnivaló, addig azt a katonának fogják biztosítani a kormányok, — mint a hogy a kukorica kenyeret is mi ettük (igen helyesen) s nem a katonák, s a hús fogyasztásának korlátozása is reánk szorítkozott. S az otthonmaradtok közül is a legszegényebbek fogják legelőször szenvedni a nyomort. A vagyonnélküliek, a munkára képtelen öregek, a kereset-nélküliek, az apátlan-anfátlan gyermekek. Ezek talán az éhhalállal fognak már vívódni akkor, mikor a katonának még mindig lesz valamelyes falata, s ezek között már rég szedi áldozatait a halál, mikor elhatározza a nemzet egésze, hogy kegyelemre megadja magát.

Ime ezt a tervet tűzte ki maga elé az angol kormány, a mely most szégyenkezik a mérges gázokat fejlesztő bombák miatt. Ha ezeknek a bombáknak alkalmazása bűn a humanizmus és az erkölcs szempontjából, százszor nagyobb bűn egy nemzet kiéheztetése.

De hát a humanizmust és az erkölcsöt nagyon különös módon alkalmazták Angliában minden időben.

Az angolok egyik legnagyobb történetírója Buckle Tamás, nagy munkájában úgy állítja be a szellemi hatások befolyását a történetre, hogy azok közül csak az értelmieket érdemes kutatni, ellenben az erkölcsiek elmellőzhetők. Mert az erkölcsiek hatása szerinte nem változik a korokkal. «Hogy másokkal jót tegyünk, — mondja — hogy szeressük felebarátainkat, mint önmagunkat, hogy szülőinket tisztelni s a felsőbbeknek hódolni tartozunk: ezek és más hasonló az erkölcsiség alapelvei. De mindez már évszázadok előtt ismeretes volt, és a moralisták meg a teológusok minden szónoklata, szentírája és biblia magyarázata egy porszemmel sem gazdagította azt.»

Bizonyosan nem így áll a dolog, a hogy ő mondja. Az az elv is, hogy szeressük felebarátainkat mint önmagunkat, kizárólag krisztusi eredetű, a mit az őskor pogánya nem tudott volna megérteni. S a jó és rossz fogalma évszázadok folyamán nagy változásokon ment keresztül. Plato azt vitatta, hogy az ellenséget megcsalni szabad, sőt erőnyes cselekedet, Bayard és a középkor gános nélküli lovagjai utálattal utasították el maguktól ezt a felfogást.

De a súly nem arra helyezendő, hogy az erkölcsi törvények állandók-e vagy változók. Hanem helyezendő arra, hogy ezeket a törvényeket csak szájjal hirdeti-e valamely nemzet, vagy tényleg is gyakorolja-e? És itt mutatkozik a nagy különbség az egyes korok és az egyes nemzetek között.

Vajjon minő szemmel néznék Bayard vagy Arthur angol király kerek asztalának lovagjai azt, a ki a kiéheztetési terrort merészelve előttük szólani, s a mellett még a becsület szót is szájjára venné?

ZINDISAH MEDRESSZE SAMARKANDBAN.

MUZULMÁN SZENTEK SIRJAI TURKESZTÁNBAN.

A HOL OROSZ FOGSÁGBAN VANNAK KATONÁINK.

EGY HADOSZTÁLY VEZÉRKARA.

KILENCZ HÓNAPI OROSZ URALOM UTÁN MEGJELENNEK CSAPATAINK.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

A MEGMENTETT TEHÉNKE LÁTJA EL TÁPLÁLÉKKAL A FÖLDÖNFUTÓ LAKOSSÁGOT.

A HALICSI VÁR TÖVÉBEN.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

OLASZ VEZÉRKARI TÁBORNOKOK.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irtá STRUG ANDRÁS.

— Sőt, most már két pártlap is jelenik meg. De az egyik mindig ritkábban, mint a másik és az ördög sem érdeklődik irántuk. A fiú, a ki kihordja, gyakran jön ide. Azt mondja, nem veszi jóformán senki.

— Mi történt hát tulajdonképen? Még mindig nem tudom megérteni...

— Hogy mi történt? Emberekben van hiány. A legderékabbak rég a hűvösön vannak. Nem volt már senki, a ki vezetni tudott volna, a gyeplőt megfogni, összetartani. Így hát minden széjjelcsúszott és most még azokat is kiemelik, a kik megmaradtak, a mig egész Varsó átköltözik Vjatkába vagy messze Sibériába. Csodálkozol ezen, mert nem akartod elhinni, hogy a forradalomnak vége.

— Nono, ez kissé hamar volna. Persze, az azért meglehet, hogy pillanatnyilag valami el van romolva...

— Nagyon is korán? Gondolod? Én azonban úgy hiszem, hogy már idején volt. Ti ott, a ti czukorgyáratokban nem sokat láttatok, de én az én boltomból napról-napra láttam mindent, amiből hiányzani kezdett itt és ott, aztán pénz után kellett szaladgálnia, uzsorakamatra kölcsönkérni a zsidóktól, de az üzlet nyitva maradt, volt még árú a polczokon, még mindig jött bele itt-ott vevő. Végre eljött a napja, a mikor a históriának vége lett és a hogy tegnap reggel odanézek, hát az üzlet zárva van. Mindennek megvan az oka. Minden egyszer megkezdődik és egyszer véget ér. Ha az ember nem nyer, akkor veszít és mennél hamarabb, annál jobb. Te még fiatal vagy, jobb időket fogsz még megérni, közben azonban érd be azzal, hogy egy fejbeütés árán megmeneküljél.

Az öreg bácsi vigasztalagatta, a hogy tudta, és azon igyekezett, hogy rávegye a hazatérésre. De Veszički ezt gondolta: ha a helyzet most oly rossz, akkor a bomba és a pénz annál jobbkor jön. Kikérdezte tehát az öregot, nem tudna-e neki utat mutatni, tanácsot adni, vagy legalább valami nyomot, hogy a pártból még megmaradt emberekhez jusson.

— Édes fiam, igazán nem szeretnék a romlásba dönteni. De ha minden áron akarsz, hát valahogy oda lehetne jutni. Az ilyen boltban mindent meg lehet tudni, mert az emberek

maguktól hozzák a híreket. Először is azonban a párt összes emberei, a kiket ismerek, a menyire tudom, le vannak tartóztatva. Másodszor azok, a kik talán még szabad lábon vannak, semmi esetre sem tudhatnak semmit, amiből látszólag tartoznak valahová. És harmadszor — sok gazemberség maradt most fenn a forradalom után. Oda is eljuthatsz, a hova egyáltalán nem is akartál. Szedd hát össze magadat, légy óvatos mindenben.

— Valakire volna szükségem a harei csoportból — pattant ki végre a szó Veszičkiből és szomorúan tette hozzá:

— Persze, ha még van efféle...

— Ohó! Mit akarsz te?

A nagybácsi annyira megijedt, hogy egészen belesápadt. Aztán elszégyelte magát és elkezdte anokaöcsésének hosszasan kifejteni a véleményét, váltig igyekezve rábeszélni, hogy még az este menjen haza.

— Igen, a harei csoport... Vagy megvan, vagy nincs már meg. Ha nincs meg, akkor jól van. De ha még megvan, a mostani időben annyira elrejtőzik, hogy nemcsak mi nem szimatolhatjuk ki, hol van, hanem a leggyafurtabb szpiclik és provokátorok sem. Itt minden hiábavaló. Térj eszedre és hagyd a dolgot békében. Ezekben a borzasztó üldözésekben, mikor az embereket egyszerűen semmiért becsukják, amazok alaposan elbűnhődtek. Legszívesebben belebűntak volna egy kofferbe és csak egyet hagytak volna meg, a ki angol zárral elzárja őket, a kulcsot a zsebébe rakja és külföldre utazik, hogy ott megvárják a jobb időket.

— És ki lövi le a szpicliket az utcán és a koresmákban? Hiszen maga mondta, hogy nincs nap, hogy afféle ne történnek.

— Hogy ki lövi le? Efféle műkedvelőkben nincs hiány. De az ördög tudja, kicsodák. Agyonütik a szpicliket és az árulókat, a hogy ők mondják — de ép úgy megtörténhetik velünk, hogy minket is agyonlőnek, ha este ki-megyünk egy pohár söröt meginni. Ártatlan emberek is pusztulnak el ilyen módon és még hozzá gyalázatban maradnak örök időkre. Mert mikor a nevüket a rendőri rovatban kisserkesztik, mindenki azt hiszi, szpiclik voltak. Továbbá vannak harei pártbeliek, a kiket a párt valami komiszság miatt kilökött magából és olyanok, a kik megszegtek az engedelmességet, aztán bandába álltak és saját szakállukra dolgoznak. Vannak olyanok, a kiktől a párt rossz vagy vigyázatlan magaviseletük miatt visszakövetelte a fegyvert, ők azonban ezt megtagadták és most tovább lövöldöznek rendőrökre és kémekre; de hogy élni tudjanak, nem egy közülük rablásra és zsarolásra adja magát. Egy efféle fickó jár néha ide is — régi ismerősöm. Tisztesegesen legény, de fegyverrel a kezében csavarog

a városban és panaszkodik sorsa miatt. Igazságtalanul kergettek el, mondja. Mert megbízás nélkül agyonlőttek egy banditát, a ki egy koresmában az embereinket fenyegette. Pedig már hat merénylet van a rovásomon, a nevemet háromszor jegyezték fel, mint gyanúsát — és most hamis passzussal kell szaladgálnom és nem vállalhatok munkát, mert lőtt seb van a kezemen, a mely még nem gyógyult be... Látod, ez is az ügynek szolgál, úgy keresi a kenyerét, a hogy tudja, — ilyen a sorsa! A hány-szor jön, kap tőlem egy kis pénzt, egy cipő kenyeret, sajtot, egy fél font füstölt húst és egy kis csomag cigarettát. Jöndulatból támogatom, de azért ez egy neme az adónak. Ebből él és ha valaki nem akarja jószántából támogatni, megmutatja neki a revolvere csövét... Rend-szerint egyszer jön egy héten. Ha egyszer ki-marad, ez azt fogja jelenteni, hogy elfogták és akkor biztosan felakasztják. Ilyeneket ismerek néhányat, a kik így kóborolnak a városban s keresik a halált. Az ilyen azonban nem lehet hasznodra. Mert távol tartja magát a párttól és mindennap megváltoztatja az értelete: ma a rendőrségre lő, holnap pedig ugyanazzal a rendőrséggel megy és segít neki régi társait elfogni. Az idő gyalázatos és mind csunyább lesz. Menj te haza fiam. Mi ügyed van? Olyan nagyon fontos? Mi lehet manapság olyan fontos? Most bizony el lehet halasztani.

Veszički megbánta, hogy szolt nagybátyjának a harei csoportról és elkezdte megint kerülgetni.

— Istenem, — mondta — a mi a harei csoportot illeti, hiszen ez nekem nem is olyan nagyon fontos. Tulajdonképen be akartuk jelenteni a czukorgyárunkat a szakszervezetbe. Ezt csak meg lehet valahogy csinálni?

— Ez már egészen más! Ez tisztességes dolog, a melynek nem kell a világosságtól félnie. A minapig minden jól is ment. Sokakat ismerek, a kik odatartoznak, de most már ezekre is rávetették magukat. Becsukják a szakszervezeteket, egyiket a másik után, a melyiket pedig nem csukják be, letartóztatják előbb a vezető-séget, aztán a tagokat és így tovább. Aztán szabadon bocsátják őket és a munka újra kezdődik. Ekkor megint hívásra teszik őket. Így megy ez szép körben. Csoda, hogy ezek az emberek meg nem bolondulnak.

Veszički a legközelebbi három nap folyamán különböző emberekkel találkozott, azt a nyomot követve, a melyet a nagybátyja adott neki. A szakszervezet tagjai azonban olyan erős ellenszenvvel, sőt formális gyűlölettel néztek a pártokról, hogy részükről támogatásról szó sem lehetett. Egy mosónő a Pivna-utczából, a kinek ura és fia régóta a börtönben ült, dühbe jött és az illetelmes kérdésre ezt felelte:

KERÉKPÁROS BERSAGLIEREK.

— Menjen a városházára. Ott megtalálja őket mind együtt. Vagy ha jobban tetszik, menjen az ochranához. Ott szolgál most egész sereg a tiétek közül. Ezek legjobban cizhoz vezetnek.

Mikor aztán Veszički, nem törődve gúnyolódásával, elkezdte kérlelni, jószíviúen mondta: — Látom, hogy maga ostoba ember, ha most olyan nagyon sietős a dolga a párttal. De én sajnálom magát és nem akarok kezet nyújtani, hogy romlásba döntse magát. Már csak a nagybátyjára való tekintetből sem, a kit húsz év óta ismerek.

A nagybácsi ismeretesei tényleg kimeríthetetlenek voltak. A zsidó boltos azonban, a kivel a nagybácsinak üzletei voltak, csak egy utat tudott a zsidó pártokhoz. A szemben levő hentes tegnap még tudta, hogy juthatni a balpárthoz és a tulajdonképeni varsói komitézhez; mit lehetett azonban tenni, mikor az illető urat éppen tegnap fogták el az utcán? Nála nélkül pedig a hentes annyit tudott, akár a kolbászt. Egy eselődlynak abban a házban, a melyben a bolt volt, volt egy völgye a forradalmi frakcióban. Szerencsétlenségre azonban éppen ezekben a napokban szakított vele és a leány könnyáradat közepette beszélt a boltban régi bizalmasai előtt, hogy a legény kétségbeesésben elhúta ellenállását miatt bizonyos el fogja emészteni magát, hogy most komolyan elbeleg és sohasem fog visszatérni, mert magával vitte a fegyvert, a mely ő nála volt elrejtve.

A dolog nehezen ment. A bácsi azonban tűzbe jött és elfelejtette minden aggodalmaskodását. A hiúságát sértette a dolog és szégyelte magát, hogy nem sikerül sehogy sem. Most olyan buzgalommal fekdött neki, mintha a saját ügyéről lett volna szó.

Veszički ezalatt szomorúan és sötéten kóborogott a városban. Emlékezett arra az időre is mikor legutóbb Varsóban volt, mikor a szabadság napjai végük felé jártak. Akkor a feje csak úgy zúgott a sok újság olvasásától, a gyűléseken hallott beszédektől és a szíve alig győzte felfogni a benyomásokat. Saját szemével látta a munkásnép hatalmát, olyan dolgoknak volt tanúja, a melyekben álmában is alig mert volna hinni. Volt különböző árodákban, a hol százával tanácskoztak együtt az emberek, látta a központi bizottságbi elvtársakat és egygyel közülük beszélt is. A burzsoák remegtek a feleletől és fizették az adókat, a rendőrség meg se mert mukkanni; a párt őrsége uralkodott a városban és a maga rendjét hozta be. Most pedig...

Veszički elment a filharmónia épülete elé. Puczos nők szálltak ki kocsijukból a hangversenyre. Egy rendőrbiztos és rendőrök vigyáztak a rendre, az eőesarnok hemzsegett az elegáns társaságtól, vidám, színes, élénk, világos volt minden, a parfümök illatoztak, minden elégedett volt és mosolygott.

A gyász lenyomta Veszički szívét. Szorosan egymás mellett álltak akkor itt a munkások, köztük ő is. A lépeső tele volt, az emberek majd agyonnyomták egymást az ajtóknak, beláthatatlan tömeg tolongott az utcán, olyan volt ez, mintha szét akarná feszíteni a nagy palota falait. Nem volt egy tenyérnyi szabad hely sem fönt, sem a termekben, sem a folyosókon. Ekkor egy elvtárs a lépeső fokára állt és elkiáltotta magát:

— Itt lesz a gyűlés. Csönd! Én beszélek! És hogyan beszélt! Mi mindent kavart fel a lelkekben! Köröskörül sóhajtoztak az emberek, bomboltak a lelkesedéstől. Beszélt vagy két óra hosszat, a mig sok asszony a hőségtől és a tolongástól elájult. Az épület előtt az utcán ezalatt másik gyűlés ment végbe, vagyis jobban mondva tíz gyűlés. Feketéllett minden az emberekől. A tömeg kiáradt a főbejáraton és nem jutott előbbre. A kivonuláskor meg felzendült a forradalmi nóta.

Hova lett mindezt? Veszički fáztott az emlékezéstől. Belépett a sarkon egy koresmába, hogy felfrissítse magát. Mert rosszul lett a lelke melyéig. Ivott, evett valamit hozzá, illetve maradt, ivott másodszor és harmadszor. Mikor megint kint volt az utcán, megint kis csoportokkal találkozott, a kiket kettesével, hármassával a városházára kísérték a rendőrök. Megint feltartóztatott őt is az őráratok és kérésték a passzusát. Ezuttal meg is motózták. Egy cizvilbe öltözött fickó is segített nekik. Olyan volt a külseje, mint egy munkásé és az egész idő alatt gyűlöletesen nézett Veszički szemébe. Oh, te lump! — gondolta Veszički fájdalommal. Ha én téged a körmeim közé kaphatnálak! Borzasztó világossággal állott emlékeztében az áruló arca. Ez ezt gondolta: hogy lesz valakiből ilyen? Hogy mehet ez? Semmikép se tudta felfogni. Gondolkozott rajta, de minden tarkán kerengett a fejében. Csöndes falusi magányában nem volt szokva ilyen dolgokhoz. Csak lett volna nála fegyver! Utána ment volna, hogy leszámoljon vele.

Keresztülment a krakói elővárosban és a mint a Bristol-fogadó előtt ment el, megint észbe jutott neki valami az elmúlt napokból. Átment egy kapun és egy hosszú udvaron, megállott a füstös műhely előtt és sóhajtott. Itt nyomtatták annak idején az újságot és itt ad-

ták ki. Idefönn ültek az elvtársak, a kik irtak és a többiek, a mozgalom főemberei. Ide jöttek a küldöttek, az érdeklődők tömegei, a sztráklevegátusok, a különféle bizottságok, hogy tanácsot kérjenek. Kívül a kihordóituk kergetőztek, lármával töltve be az egész udvart. Csapatostul szállották meg a nyomda bejáratát, minden ablak ki volt vnaigfva és a gépek zúgva dolgoztak. Micsoda láрма és tolongás volt, mikor egy szám kijött! Az emberek egymás kezéből tépték ki. Veszički emlékezett rá, hogy két óra hosszat állt itt a kövezeten és hogy dagadt a szíve! A mi újságunk! A mi saját partlapunk! A mi saját nyomdánkban nyomták és onnan küldték ki a világba és senkinek sem volt sem joga, sem hatalma, hogy ezt akadályozza!

Mindezt elvitte az ördög. Gyöngének érezte magát és nem akart már semmit. Csakugyan — mily szívesen elutazott volna még ma Varsóból, de hát sehogy se telt öröme abban a gondolatban, hogy visszatér haza. Hogy jöjjon oda ilyen újdonságokkal? Mit csináljon? Nem volt már kedve semmihez? Olyan sivár és keserű érzése volt, mint még soha.

A bácsijánál azonban kellemes újság várta. Az öreg talált egy utat a párthoz és pedig olyat, a mely oly biztos volt, mint egy fal és a melyen eljuthat valakikhez a régi partból.

— Megtudtam, hogy a dolog nem is áll olyan nagyon rosszul. Új párt alakul ugyanis — lesz harei csoportja is. Ez lesz bizonyára a legjobb. A legderékabb emberek, a kik megmaradtak, hozzá csatlakoznak...

— Igen, de nekem a régi párt embereire van szükségem. Az újakra nem vagyok kíváncsi...

— Az új párt fogja az egyetértést helyre-

állítani. — Az egyetértés bizonyára jó dolog... — Itt majd mondanak neked olyan embereket, a kikkel őszintén közölhetsz mindent. Szabad lesz az utad. A mily igaz, hogy a nagybátyád vagyok, annyit fáradoztam a kedvedért, csak hogy ne mondhasd, hogy félek, vagy hogy nem tudok itt Varsóban semmit összehozni. Ha magad kerestél volna, most tudja Isten, hol volnál, a mitől Isten őrizz! Az én segítségemmel mindenüvé oda találsz. Persze, várnod kellett néhány napig, de most már megvan.

Veszički hálálkodva mondott köszönetet az öregnek.

Másnap elment arra a cizimre, a melyet adtak neki. Talált ott egy elvtársat, a ki sok tűzzel és bizonyítékokkal megmagyarázta neki, hogy áll a dolog: a régi párt szétesett két új pártra. Az egyik azt akarja, a másik azt, ő azonban azt

A HŐSI HALÁLT HALT GRÓF ESTERHÁZY PÁL HUSZÁRSZÁZADOS TEMETÉSE AZ ÉSZAKI HARCZTÉREN.

hiszi, megegyezés fog létrejönni, mert a főkomplosok a börtönben ülnek és így tovább és így tovább: ketten aztán elmentek egy harmadikhoz a lovag-utczába, a negyedik elment, pontosan a padlás alá. Az új elvtárs aztán kikérdezte Vesziczki ügyét-baját. Vesziczki a harci csoportról tudakozódott, magáról az ügyről azonban még nem akart beszélni és csak annyit mondott el, hogy pénz hozott, kétszázötven rubelt. Aztán megint ketten, de óvatosságból külön-külön elmentek egy harmadik helyre. Vesziczki itt egy komoly, megfontolt elvtársat talált, a ki kissé fölényesen, de nagyon barátságosan beszélt vele. Ennek elmondott mindent.

Hogy megörült ennek a szigorú elvtárs! Ez az, a mire szükségünk van, kiáltott föl. Mit ér a pénz! De a bomba! Új élet fog nálunk kezdődni, elvtárs, csak erre vártunk. Manapság nehéz dolog ilyet szerezni, az emberek, a kik értették a készítéséhez, mind oda vannak. Köszönöm a párt nevében. Derék fiúk vagytok! És a szpielt elintéztétek? Pompás!

Vesziczki hírtelen úgy érezte, más ember lett belőle. Tehát mégis megvan még a párt? Ha nehéz körülmények közt is, de él még. És minden jóra fog fordulni s ebben neki is része van! Megbeszélte még a bomba átadását és hogy kinek adandó át. A pénzt megolvasta az elvtárs és magához vette. Cigarettára gyújtottak és mindenféle dolgokról beszélgettek. Az elvtárs élesen érdeklődött a cukorgyári viszonyokról, Vesziczki tüzetesen és pontosan válaszolt neki. Jól esett neki, hogy végre egyszer beszélhet olyan hosszú tevékenységről. Az ő szerveztük sok mindenfélét díszkedhetett. Az elvtárs feljegyzett bizonyos részleteket és neveket a jegyzőkönyveskéjébe és biztatólag morogta:

— Jól van, nagyon jól van. Így van helyesen. Végre Vesziczki félenken azt a javaslatot tette, hogy nem maradhatn-e itt Varsóban, hogy az itteni munkában részt vehessen.

— Az idők nehezek, — mondotta — a legtöbb ember el van csukva, hát azt hiszem, tehették valami hasznosat. A mieink odalaza majd segítenek magukon.

— Jól van — mondta az elvtárs — maradjon nálunk. Majd akad magának munka. Vesziczkibe új élet ömlött. Nagyon örült, hogy hozzá csatlakozhatik ehhez az új tevékenységhez Varsóban. Bizott magában, hogy a pártnak erős oszlopa lesz.

— Felajánlom magamat, hogy ha szükséges, ezt a bombát rádobom bárkire, a kit az elvtársak megjelölnek nekem... Épen most jó hatást tenne, úgye?

— Bizonyára. De ezt még meg kell fontolni. Mondja meg azonban, hol van most a bomba? Haladéktalanul biztos helyre kellene vinni.

— Odaviszem én, a mint szükség lesz rá. — Minek? Elhozhatja valaki közülünk való. Maga nem ismeri a várost. Hol van megállva?

— Jobb szeretném magam odavinni. Olyan helyen lakom, a hova idegen nem teheti be a lábát.

— Hol?

Vesziczki azonban a mellett maradt, hogy maga fogja elhozni a bombát. Fontos volt neki, hogy a bácsi ne gyanakodhasson. Mert a milyen jó ember a bácsi, még se bocsátott volna meg neki soha. Az elvtárs megharagudott, Vesziczki bocsánatot kért, de a szándéka mellett maradt.

— Nem bánom hát. Makacság ellen nincs orvosság. Lehet, hogy mások majd meg tudják gyógyzni. Most elmegyünk a központi bizottsághoz, ott megkapja a nyugtát és a jutalmat mindenért.

— Csak a kötelességemet teljesítettem... Vesziczki meg volt hatva, hogy látni fogja a központi bizottság elvtársait. Minden a legjobban ment.

Az utczán az elvtárs fölhaltotta a koci ernyőjét. Beszálltak és elindultak. Behajtottak egy nagy épületbe, egy udvarba és a koci megállt. A lépcsőn Vesziczki elcsodálkozott, aztán megállt és felkiáltott. De két fickó már megragadta a karját, közrefogták és felvonszolták az első emeletre, valami városzobába. Rendőrök, csendőrök álltak itt és egy árnyék módjára lesoványodott ember lánczolta a lábán, két katona felügyelte alatta. A bórdívanon kinyújtózva, cigarettával a szájában ült az a civilizált fickó, a ki előttevaló nap megmozgta az utcán.

Az elvtárs köszönt neki és melléje ült, ügyet sem vetve Vesziczki, a ki mint egy eszeveszett bombólva rá akart rohanni. Néhanyszor oldalba lökték, hogy elállt a lélekzete és megkötözték.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Julius 29. A Bukovina és Bessarabia közti határon horvát honvédek és magyar népfelkelők rajtaütöttek egy erősen kiépített orosz álláson s a teljesen meglepett ellenség véres kézsuta után menekülni volt kénytelen sáncaiba. Sokalánál az ellenség heves támadását visszautasítottuk. A németek Suvalkitól északkeletre az Olita felé vezető vasut mindkét oldalán megszállották az ellenséges állások egy részét, 2910 orosz elfogták. Az oroszok előretörései, melyekkel megismételték támadásaikat a Narevől és Nazelskől délre levő német arczvonal ellen, megüszültek. Gora—Kalvarjától délnyugatra az oroszok megkísérelték az előnyomulást nyugat felé, de visszavetették őket. A nyugati harcztéren kisebb harcok voltak. Az orosz harcztéren az oroszok a partvidéken a fensik szélén Sdrausinnánál és Vermeglianónál eredménytelen előretöréseket kíséreltek meg. A görzi hídfő előtérén kiürítették rohamállásaikat s azokra a vonalakra húzódtak vissza, melyeket a csata előtt tartottak megszállva. A karintiai határon csak tüzségi harcok voltak. A tiroli határon Marco mellett az Etsch völgyében visszavetettünk egy orosz zászlóalj, a Tofana területén szétszórunk egy századot.

Julius 30. A szövetségesek tegnap a Visztula és a Bug között több napos szünet után az egész arczvonalon újra támadásba fogtak. A Vievpről nyugatra Chmiel vidékéig az ellenség arczvonalát több mint 25 kilométer szélességben áttörtük. A 17-ik osztrák-magyar hadtest Chmieltől északra ötszörös roham után megszállotta az orosz állásokat. Német csapatok este a Piaski—Biskupice vonalat és attól keletre a vasutat megvívák. Kovalánál, Belzycznél, Krasnosztavtől és Vojzslaviczétől északkeletre a szövetséges seregek szintén benyomultak az ellenség vonalaiba. Ma reggel az oroszok az egész fronton megkezdtek a visszavonulást, miközben minden lakótelepet elpusztítottak és még a gabonát is felegetik a mezőn. Az ellenséget üldözzük. Ivangorodtól északnyugatra a Radomka-torkolat mindkét oldalán súlyos harcokban július 28-án több helyen ki-erőszakoltuk az átkelést a Visztulán. Német és osztrák-magyar utászoknak alkalmuk nyílt arra, hogy igen nehéz viszonyok között kiváló rátermettségüknek és áldozatkész kötelességérzetüknek újból tannjelét adják. A felső Bugnál a sokali hídfő védelmezői délkeleti arczvonalunkat túl-nyomó orosz támadásai elől néhány száz méterrel visszavonták és ott az ellenség újabb támadásait visszaverték. Lovasságunk július 30-án kevéssel dél után bevonult Lublinba. A nyugati harcztéren a Champagneban akna-robbantások, a Bois de Prétreben egy francia támadás összeomlott a németek tüzeiben. Az orosz harcztéren a görzi grófságban az oroszok szörványos, hiábavaló előretörései állásaink kiugró támaszpontjai ellen. Különösen a Monte dei sei Busiért törté magát az ellenség hasztalanul.

Julius 31. József Ferdinánd kir. herceg hadserege elfoglalta Lublint, balszárnya üldözés közben átlépte a Bisztriczát. Német csapatok a Vievpr mentén lefelé előnyomultak s délnyugat felől Cholmhoz közelednek. Az ellenség előre elkészített állásokban igyekszik ellenállni; mindenütt támadjuk. Ivangorodtól északnyugatra a Visztula keleti partján előnyomult német erők heves támadásokat utasítottak vissza. A németek támadása Lomzától északnyugatra s a vasut mellett Govorodtól északra, Rozantól keletre előrehaladt. A nyugati harcztéren a németek rohammal elfoglalták Yperntől keletre a Hoogeban még angol kézen levő házakat s visszaverték az ellentámadásokat. A Vogézekben a lingekopf—barrenkopf vonalért vívott harcok elcsendesedtek. A Lingekopfön a franciák még megszállva tartják a német állás egy részét; Schraetmaennle és Barrenkopf, melyet a németek átmenetileg elvesztettek, ismét birtokukban vannak. Az orosz harcztéren az orosz tüzség nagy löszertömegeket használ el a fensik szélén levő állások ellen. A karintiai határon három orosz zászlóalj a kis Tol ellen támadt, behatolt egy előretolt lövészárkunkba, de visszavertük, a lodinuti szorosnál visszautasítottunk előretörő orosz csapatokat. A Malborghettől délre fekvő határhegygerinczen előretolt osztagaink egyike kiürített egy megfigyelő állást. Tiroiban az orosz tüzség eredménytelenül ágyúzta a folgaria-lavaronai fensiket. A Monte Cristallo vidéken gyengébb orosz támadását véresen visszavertük.

Augusztus 1. A Visztula és a Bug között tegnap számos helyen újból heves harc tört ki. Szövetségesünk az ellenséget Dubienkától délnyugatra, Cholmtól és Lecznától délre visszavetették. Lublintól északra csapataink erős ellentámadásokat visszavertek és azután folytatták támadásukat. Kurovna egy a József Ferdinánd kir. herceg hadsereg kötelékében harcoló német hadosztály rohammal elfoglalt két egymás mögött fekvő ellenséges vonalat. Osztrák-magyar csapatok kiküldöttek az utat Nova-Aleksandriájáig. Mig az ellenség itt a Visztula keleti partján és Lublin mellett még ellentámadást fejt ki, tovább keletre a Bugig terjedő területen ma reggel óta folytatja visszavonulását. Német ezred üldözés közben délelőtt Cholm városán áthaladtak. Kelet-Galicziában a helyzet változatlan. Ivangorodtól északkeletre a keleti partra előnyomult német csapatok tegnap egy fontos támaszpont elragadtak az oroszoktól. A szövetségeseknek osztrák-magyar főparancsnokság alatt harcoló hadereje július folyamán 527 orosz tisztet, 126,811 főnyi legénységet szállított hadifogságba és 16 ágyút, valamint 202 géppuskát zsákmányolt. A németek Rozantól keletre tovább haladtak előre. Julius folyamán a keleti-tenger és a Pilica között 92,023 orosz fogtak el, 41 ágyút, 4 aknavetőt 230 géppuskvat zsákmányoltak. A nyugati harcztéren Hooge mellett teljesen összeomlott egy angol támadás, nemkülönben a franciák éjjeli előtörése Souchez ellen. A harczter több pontján élénk légi harcok voltak. Az orosz harcztéren a tiroli és karintiai határon Castel Tesino táján a Hoher Triebel szemben, ránk nézve sikeres kisebb ütköztetések, a Karasz-fensik szélén Polazzóttól keletre, továbbá Selz és Vermegliano felől eredménytelen orosz támadások voltak.

Augusztus 2. Szövetségesünk Domaszevnél a Radomka torkolatával szemben újabb sikereket

vívtak ki. Ivangorodtól nyugatra erdélyi ezredeink szuronyral elragadták az ellenségnek nyolcz lépéscsoztesen alkotott betonozott támaszpontját, közülök négyet a nagyobbára románokból álló 50. gyalogezred. Ivangorod körül a félkör jelentékeny szűkebbre szorult. A novo-alexandriai vasúti állomást és a közelében levő néhány állást egyik hadosztályunk rohammal elfoglalta. Német csapatok Kurovna, miután tegnap két ellenséges vonalat elfoglaltak, egy harmadikba behatoltak. Tovább keletre a Vievprig az ellenség még tartja állásait. A Vievpr és a Bug közt folytatjuk az üldözést. Sokal és Krylov között a Bugon átkelt csapataink Vladimir-Wolynszkij irányában nyomulnak előre. A németek küzdelem után elfoglalták Mitaut. Ponievieztől keletre rájuk kedvező harc fejlődött. Suvalkitól északkeletre Kaletniktől délkeletre rohammal elfoglalták a 186-os magaslato. Lomzától északnyugatra meg-törték a szívós orosz ellenállást és elérték a Narev folyót. A nyugati harcztéren az Argonnek nyugati szélén több ellenséges árkot elfoglaltak. A Vogézekben visszaverték a franciák támadásait a Schratzmaennle—Barrenkof vonal ellen. Az orosz harcztéren a tiroli arczvonalon a Ledro-völgyben a Bezeccától nyugatra rajtaütöttünk egy ellenséges osztagon és visszavetettük. Egyébütt csak kisebb, ránk nézve sikeres ütköztetések voltak.

Augusztus 3. A Visztula és Bug között a harcok nem csökkenő hevességgel tovább folytak és újból sikerrel jártak. Az ellenség arczvonalát Lecznánál és Cholmtól északnyugatra újból áttörtük, mire majdnem mindenütt észak felé hátrált. Csapataink üldözik. Lecznát elfoglaltuk. Az oroszok a kik Ivangorodtól nyugatra befészkeltek magukat, augusztus 1-én kivívott győzelmünk hatása alatt vonalaik legnagyobb részét visszavonták a váróvezet felé. Ivangorodtól északnyugatra a németek sikeres harcok között a Visztula előtti széles erdőövezeten áthaladtak. A németek elől Ponievieztől keletre elvonult keleti irányban. A német csapatok elérték a vololinkí—suboczi utat, 1250 orosz elfogtak. A nyugati harcztéren a Champagneban akna-robbantások, az Argonne-okban Le Four de Paristól északra a németek elfoglaltak néhány árkot, 601 foglyot ejtettek. A Vogézekben a Schratzmaennlenél elvesztettek egy kis árokrest. Az orosz harcztéren a polazzói fensik szélét nagy orosz erők újból megtámadták, ötször intéztek rohamot gyalogságunk ellen, mindig visszavertük őket. Az előretörés megismétlésére szolgáló újabb orosz erősítéseket tüzségünk

meglepetésszerűen lőtte és szétugrasztotta. A karintiai határon az ellenség a sűrű köd védelme alatt rohamot kísérelt meg a Cellenkofel ellen, a mely teljesen megüszült.

Augusztus 4. A Visztula és a Bug között a lépésről-lépésre hátráló oroszok különböző pontokon a szokott módon ismét ellenállást fejtettek ki. Dubienkától és Cholmtól északra, a Swinka mentén és a Leczna—Novoalexandria vonalon kemény harcok kerültek a sor. Az ellenség az arczvonal egyes részein rövid ellentámadásokba kezdett, hogy utánanyomulásunkat fékezze. De nem tudott helyt állani, visszavertük és éjjelkor folytatta visszavonulását észak felé. Ivangorodnak a Visztula bal-partján fekvő nyugati része kezünkben van. A Radomka torkolatával szemben a Visztula keleti partján álló német erők ismét előrehaladtak. Vladimir-Wolynszkij és Sokal között csapataink szét-szórtak egy közakezredet. Vladimir Wolynskijtől délnyugatra nagy tüzsézek látszanak. Keleten a hátráló ellenséget üldöző német csapatok tegnap Ponievieztől keletre elérték Kupischki vidékét. Lomzától északra az oroszokat a vár előretolt védőállásába szorították vissza. Ostrolenkánál igen heves ellentámadás után elfoglalták a tábori erődítésekkel még védett Narew-átjárókat. Több ezer orosz elfogtak, tizenhét géppuskát zsákmányoltak. Az üldözést itt is megkezdtek. Varsó előtt az oroszokat a Blonie-állásból a külső erődök vonalába vetették vissza. Lipót bajor királyi herceg hadserege támadja a várat. A nyugati harczteről a németek nem jelentenek újabb eseményt. — Az orosz harcztéren a görzi grófságban a fensik szélén az augusztus harmadikára virradó éjjel ismét visszautasítottunk több el-szigetelt orosz támadást; így Sdrausinnától délre és Polazzóttól keletre, a hol az ellenséges gyalogság kétszer szuronyral támadott, de mind a kétszer súlyos veszteségei mellett visszavertük. Az oroszok augusztus harmadikán délután esőben és ködben heves tüzségi előkészítés után megkísérelték, hogy a Monte dei sei Busin levő állások ellen ismét előnyomuljanak. Ezt a támadást is visszavertük. A karintiai és a tiroli határ-területen egyes szakaszokban élénk tüzségi tevékenységre került a sor. A Cellon-hegykép ellen harcba vetett orosz gyalogság a magaslát nyugati lejtőjére vonult vissza, mert saját tüzségének tüzebe került. Két ellenséges század támadását a a Schluderbechtől délre levő határhíd ellen, valamint a Col di Lana (Buchenstein) ellen intézett erősebb orosz támadásokat visszautasítottuk.

A **Jó Pajtás**, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, augusztus 8-iki szá-mába **Lévy József** és **Főenyessy János** írtak verset, **Benedek Elek** mesét, **Sebők Zsigmond** folytatja **Tamásy Irénke** című regényét, **Gyula** bácsi az álomról ír érdekes dolgokat, a **Jó Pajtás** egy pedagógus munkatársa elmondja, hogyan látott egy sebesült 15 éves szakaszvezető kezében egy **Jó Pajtás-t**, **Sebők Gyula** természetrajzi érdekes-ségeket közöl, **Zsiga** bácsi mulatságos mókát mond, **Faragó Jenő** folytatja **Mihályka** című regényét. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás-t** a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: Linienstreiti **PACHER RUDOLF**, az 51-ik gyalogezred századosa 37 éves korában, a harcztéren szerzett betegségében Apatin-ban. — **ASZTALOS BÉLA**, a 12-ik huszárezred fő-hadnagya, az északi harcztéren. — **DR. OBLATT SAMU**, járásbíró, a soproni 18-ik honvédezred fő-hadnagya, 32 éves korában, az északi harcztéren. — **VIDA ISTVÁN**, Székeshérvár város főszámvonója, tartalékos honvédfőhadnagy, **Vida Pál** királyi számtanácsos fia, az orosz harcztéren, a doberdói fensikon vívott ütköztetésben. — **HÓRAI HORÁNSZKY VILMOS**, a gróf Hadik nevét viselő 3. számú huszárezred főhadnagya, 22 éves korában, a Cerm-min melletti ütköztetésben. — **DR. VADJA JÁNOS**, pestvidéki törvénytudós, ügyészségi megbízott, a 82. gyalogezred tartalékos hadnagya, az északi harcztéren szerzett súlyos sebesülés következtében. — **Csikszentmártoni SZABÓ ELEK**, a budapesti 1. honvédhúsárezred hadnagya, 20 éves korában, az északi harcztéren, Dobronoutz mellett. — **Ijabb ORCSIK JÓZSEF**, műépítő, a 10-ik honvédezred hadnagya, az északi harcztéren. — **DR. RÓTYER ALADÁR**, a zalaegezségi 6-ik honvédhúsárezred hadnagya, a Pesti Magyar kereskedelmi Bank titkárságának tisztviselője, az északi harcztéren szerzett betegségében, Máramaros-szigeten. — **BRÁJNER LAJOS** zászlós, **Brájer Lajos**

Esterházy

GRÓF ESTERHÁZY FERENC

uradalmi pezsgőgyára, Tata.

LAKODALMAS	édes (demi sec)
ALDOMAS	... savanykás (sec)
BILLIKOM	... száraz (Extra dry)
VIN NATURE	= igen száraz =

Vezérképviselet és raklár:

Grósz Bernát, Budapest, V. ker., Rüdolf-rakpart 8. sz.
Telefon 14-39.

Erzsébet királyné Sósfürdő

Női bajknál elsőrendű Budapest, I. Kelenföld.

gyógyjavallatu. — Kútnál
konyha, teljes komforttal berendezett szobák, árnyas, 38
holdas park. Terveze, villanyvilágítás, fürdők és szoba-
áraknál a háború tartamára tetemes kedvezmény. — Fel-
világosítással szolgál az igazgatóság. Telefon 40-84.

A MAGYAR KÖNYVTÁR ÚJ FÜZETEI

MADÁCH IMRE

Az ember tragédiája

ÁRA 60 FILL.

KOZMA ANDOR

A KATONA A MAGYAR KÖLTÉSZETBEN

ÁRA 30 FILL.

Pénzét

visszafizetem, ha borkemé-nyedéseit a

tyukszem-szemölcs!

«Riabalszam» 3 nap alatt fájdalom nélkül, gyö-kerestül ki nem írja. Ezreket menő hála- és köszönőiratok. Ára 10 pengyér 12-13 korona 3 pengyér 2-50. Riaművek, Kassa, Postafofik 12/30.

WÄGNER

„Hangszer-Király“ ujdonsága!

E gyönyörű kiállítás hatalmas hangu, rend-1 kívül erős szerkezetű, játékközben felhúzóható

tölcsérszerű beszélőgép csak 25 kor.

Nem tetszés esetén kicserélhető!

Kiszárolag csakis

WÄGNER

«Hangszer-Király»-ról kapható. A világhírű «Columba» beszélőgép és hangkészítő fókárában

Budapest, VIII., József-körút 15. sz. Telefon.

Kirakításban latható! Beszélőgép egész 300 kor-ig. Hanglencsék, újonságok! Minden új hanglencsét 200 drb tí ingyen! Árjegyzék ingyen! Figyeljen a «Wagner» névre, hogy ne tévedjen.

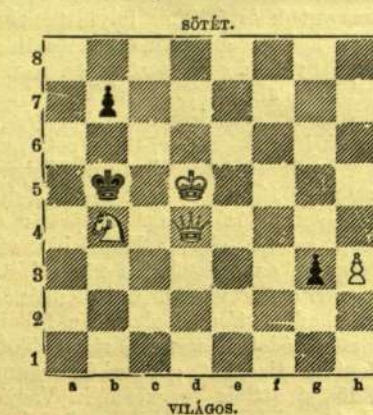
fumei lapszerkesztő fia, a Lemberg melletti útközben. — Dr. SERÉNYI JENŐ, budapesti ügyvéd, az 1. honvédelmi miniszter zászolója, 81 éves korában, a görögországi harczokban. — Dr. ILIÁS IMRE, hadapród, a pozsonyi egyetem titkára, a közgazdaságtan és statisztika irodalom lelkes művelője, az északi harczok. — SZTANKÓ Lajos zászoló, egyévi önkéntes aratófalvi tanító, aki a munkási honvédelem szolgálatát, a galicziai harczok, 21 éves korában. — HUM JÓZSEF, a paksi polgári iskola tanára, a 3-ik honvédelmi miniszter önkéntes tizedese, 85 éves korában, a karintiai harczok szerzett súlyos betegsége következtében, Székesfehérvárról. — HÁVEL JÓZSEF, hadapród, 21 éves korában, az északi harczok. Elhunytak még a közelebbi napokban: Idősb. PATROVITS JÓZSEF, nyug. m. v. főmérnök, 78 éves korában, Marosvásárhelyen. — Magyarországi Bőszörményi KÁLMÁN, nyug. posta és táviró-felügyelő, a «Posta Közlöny» sok éven át volt szerkesztője, 72 éves korában, Budapest. — Kisbani BENEDIK JÓZSEF, nyug. járásbírói jegyző, az öbudi református egyház presbitere, 71 éves korában, Budapest. — HUSZIK JAKAB, a fehértemplomi főgimnázium nyug. tanára, 70 éves korában, Bácsban. — BARLA KÁLMÁN, a jászberényi főgimnázium tanára, 59 éves korában. — SZÉKELY ÖDÖN, a nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumának tanára, 46 éves korában, Kolozsvárról. — TASSLER JÓZSEF, belügyminiszteri számvizsgáló, Budapest. — CERKÓI PAPP KÁROLY, a «Temesvári Hírlap» munkatársa Lugoson, a hova mint honvédelemes vonult be, 25 éves korában. — RUESZ ANTAL, kórházi hivatalnok, Nagykanizsán. — KOLOSVÁRI PÉTER ZALÁN, a református főgimnázium VII. osztályu tanulója, 16 éves korában, Kolozsváron.

RADONÉ HIRSCH NELLY, az ismert nevű jeles festőművész 43 éves korában, Bácsban. Egyike volt legjelesebb illusztrátorainknak, számos munkája a legsebb magyar díszművek közé tartozik. Ő illusztrálta Gyulai Pál költeményeit, Berczik Árpád «Himfy dalai» című vigjátékát a számos más irodalmi művet. Lapunkba is sokat dolgozott. Műkiállításokon is nagy sikerrel szerepelt, több díjat nyert. Az elhunyt művész leánya volt Hirsch Lipótnak, a Franklin-Társulat nyomdai igazgatójának a neje Radó Sámuel szerkesztőnek, kiváló publicistának. — ÖZV. LIPONOKI LIPONICZKY KÁLMÁN szül. ontolai Petheő Ilona, 69 éves korában, Budapest. — SCHMIDT GUSZTÁV szül. Uhlarik Gizella 69 éves korában, Zomborban. — HEINRICH ERNŐ szül. Grün Irma,

néhai Heinrich Ernő zólyomgyeai tisztiorvos özvegye, Budapest. — PERIGNAC INNOCENCIA, a Rókus-kórháznak Paulai Szent Vincze-rendhez tartozó főnőköszvénya, 64 éves korában. — SZENT-KUTHY ELEK szül. Holly Irma, Budapest. — MAGYAR ELEK szül. főküthi és koltai Kürthy Bertha 90 éves korában, Budapest.

SAKKJÁTEK.

2964. számú feladvány Dehler Ottóval, Blankenbergh.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

EGYVELEG.

*Vadon termő rizs. Minnesota és Wisconsin északamerikai államokban, valamint Kanada déli részében némely helyen, főleg mocsaras vidékeken a rizs vadon terem és ennek aratása néhány indán törzset kiváltás gyanánt illet meg, már a legrégibb idő óta. A vad rizs (zizania aquatica) a természet rizstől teljesen különböző növény. Kalásza is, magja is sötétbarna, majdnem fekete és ezért fekete rizsnek is nevezik. Az angol nyelvben ezenkívül még egy csomó neve van és így legutóbb ismertette, dr. Yenks helyesen mondja róla, hogy a vad rizsről Amerikában sokkal több ember lakta helyet neveztek el, mint a többi gabonáról együttvéve. A vad rizs rendkívül tápláló és kellemes ízű eledel, de rendszeres természetére eddig minden kísérlet meggyőzött, nem terem meg a megművelt földben, csak a mocsarak közt, mint a nád. Érdekes a vad rizs aratása. Az indiánok rekeszekbe osztott csónakokban a kalászkok közé

hatolnak és ezeket botokkal mindjárt kicsépelik, úgy hogy a mag a csónakokba hull. Ha egy csónak tele van, a partra eveznek és a tokjában levő magot kiöntik a földre száradni. Mikor megszáradt, az asszonyok rostákon tűz fölé tartják, a hol a tok megrepedezik, mire aztán a pelyvát szél ellenében kiszórva eltávolítják. A chicagói piacon a vad rizs háromszorta drágább, mint a közönséges rizs.

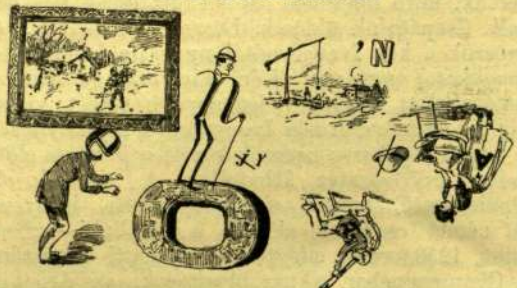
Evek hosszu sora óta hanglemez oly óriási sikert nem aratott, mint a «Mikor az esküvő kezd» és a «Jaj Zsuzsikám» című, mely Király Ernő pompás előadásában, a művész fényképével ellátott kétoldali hanglemezen felvéve Wagner a «Hangszer-Király»-nál kapható, a világhírű Columbia beszélőgép- és hanglemezgyár főraktárában, (Budapest, VIII., József-körút 15.) Fényképes hangszer- és dalszöveges lemezárjegyzéket a Wagner cég kívánatra ingyen küld.

Szerkesztői üzenetek.

Őszi alkonyban. Ősz. Teljesen közép-évi dolgok, nem mondanak semmit, a mit érdemes volna verseibe foglalni. Hősök az égből. Nagy szándék és kis erő: hol laposágokat mond el retorizáló nagy hangon, hol meg egészen köznapit prózába téved.

A vetés. A tárgy beállítás és egy-két részlet, néhány gondolat, a meleg hang, melyet néha meg tud utni, figyelemre méltó, de mint egész, a vers nincs formába fogva, sokszor ellanyhul a végül is szétesik részleteire.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 27-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Kétszer nyílik az akácfa virága.

Feloldó szerkesztő: Holtsy Pál

Szerkesztőiroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

Csillagoknál

is ragyogóbb lesz szépsége, ha valódi

Diana-szappan

bőrápoló szépitőt használ. A kezek fehérítése, finomítása, az arczör tisztántartása a Diana-szappan néhány napi használata által érhető el. A széplő és pattanás egyedüli biztos ellenszere.

Egy darab valódi

Diana-szappan 50 fillér.

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi Részv.-társ. Budapest, Nádor-utca 6.

Mindenütt kapható

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1915. évi május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről										A vonatok érkezése Budapestre													
A keleti pályaudvarról					A nyugati pályaudvarról					A keleti pályaudvarra					A nyugati pályaudvarra								
vonat-szám	óra	perc	vonat-néve	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-néve	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-néve	honnan	vonat-szám	óra	perc	vonat-néve	honnan				
délétől										délétől													
912	12:25	Szv.	Zimonyi szállások	Rákospalota-Ujpest	152	5:15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Bartfa, Kassa	417	1:25	Vv.	Bartfa, Kassa	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag	Szolnok, Cegléd	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag	
8	6:10	Gy.	Bicske	Ersekújvár, Ipolyás	122	5:25	Szv.	Ersekújvár, Ipolyás	Rutika	339	5:25	Szv.	Rutika	6701	5:25	Szv.	Szolnok, Cegléd	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
302	6:25	Gy.	Rutika, Berlin	Cegléd	718	5:25	Szv.	Cegléd	Szolnok	645	5:25	Tvzv.	Szolnok	103	5:25	Szv.	Cegléd	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1110	6:30	Szv.	Balatonfüred, Tapoleza	Ersekújvár	4102	6:00	Szv.	Ersekújvár	Hatvan	309	5:25	Szv.	Hatvan	723	5:25	Szv.	Ulló, Ocsa	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1502	6:45	Gy.	Kassa, Csorba	Lajosmizse, Kecskemét	6502	6:30	Szv.	Lajosmizse, Kecskemét	Osijek	1905	5:25	Szv.	Osijek	133	5:25	Szv.	Nagymaros	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
906	6:50	Gy.	Ujvidék, Brod	Rákospalota-Ujpest	609	5:25	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Brassó, Arad	609	5:25	Szv.	Brassó, Arad	725	5:25	Szv.	Monor	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1512	6:55	Szv.	Kassa, Csorba, Bartfa	Szolna, Berlin	1402	7:05	Gy.	Szolna, Berlin	Zimonyi szállások	909	5:25	Szv.	Zimonyi szállások	153	5:25	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
2	7:00	Gy.	Wien	Rákospalota-Ujpest	1560	7:35	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Komárom	17	5:25	Szv.	Komárom	6407	5:25	Szv.	Lajosmizse	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1002	7:10	Gy.	Fiume, Pécs, Osijek	Temesvár-J., Csernabévíz	708	8:45	Szv.	Temesvár-J., Csernabévíz	Bátyu	423	6:10	Vv.	Bátyu	1407	6:20	Szv.	Oderberg, Szolna	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
312	7:30	Szv.	Gödöllő	Ersekújvár	708	8:45	Szv.	Ersekújvár	Wien	111	6:45	Szv.	Wien	113	7:10	Szv.	Basel, Zürich, Wien	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
908	7:45	Szv.	Zimonyi szállások	Ersekújvár, Ipolyás	712	8:30	Szv.	Ersekújvár, Ipolyás	Cegléd	315	7:05	Szv.	Cegléd	727	7:15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
608	7:50	Gy.	Arad, Brassó, Bukarest	Versce, Karánsebes	4104	9:05	Szv.	Versce, Karánsebes	Ersekújvár	513	7:20	Szv.	Brassó, Kolozsvár	1105	7:25	Szv.	Ersekújvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
406	8:10	Gy.	Sátorajajhely, Munkács	Ersekújvár	114	9:15	Szv.	Ersekújvár	Gödöllő	613	7:20	Szv.	Gödöllő	709	7:35	Szv.	Csernabévíz, Temesvár J	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
512	8:30	Gy.	Debrecen, Kőrösmező, Kolozsvár, Brassó	Rákospalota-Ujpest	160	9:45	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Hatvan	317	7:30	Szv.	Hatvan	501	7:55	Gy.	Bukarest, Kolozsvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
306	8:35	Gy.	Nagykátá	Rákospalota-Ujpest	162	11:00	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Paks, Bicske	21	7:45	Szv.	Paks, Bicske	501	7:55	Gy.	Bukarest, Kolozsvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
516	11:40	Gy.	Nagykátá	Lajosmizse, Kecskemét	6504	11:40	Szv.	Lajosmizse, Kecskemét	Graz, Fehring	1309	8:00	Szv.	Graz, Fehring	125	7:55	Szv.	Parkány-Nána	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
24	11:55	Gy.	Bicske	Rákospalota-Ujpest				Rákospalota-Ujpest	Csorba, Bartfa, Kassa	1513	8:15	Szv.	Csorba, Bartfa, Kassa	3501	7:50	Szv.	Kecskemét, Lajosmizse	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
délután										délután													
914	12:20	Szv.	Ujvidék, Sarajevo	Rákospalota-Ujpest	164	12:05	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Szeged	714	12:15	Szv.	Szeged	165	12:50	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
10	12:30	Szv.	Szombathely, Wien	Ersekújvár	138	12:25	Szv.	Ersekújvár	Nagymaros	123	12:35	Szv.	Nagymaros	703	1:25	Szv.	Csernabévíz, Temesvár J	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1008	12:45	Szv.	Fiume, Osijek	Rákospalota-Ujpest	4106	12:30	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Ersekújvár	601	1:25	Gy.	Bukarest, Arad	167	1:40	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
316	1:40	Szv.	Gödöllő	Ersekújvár	166	1:00	Szv.	Ersekújvár	Szolnok	1201	1:30	Szv.	Sarajevo, Indjija	103	2:00	Gy.	Basel, Zürich, Wien	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1304	1:40	Gy.	Fehring, Graz, Sopron	Ersekújvár	4108	1:00	Szv.	Ersekújvár	Wien, Zürich, Basel	321	1:30	Szv.	Wien, Zürich, Basel	1111	2:00	Szv.	Ersekújvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
4	2:05	Szv.	Wien, Zürich, Basel	Rákospalota-Ujpest	108	2:00	Gy.	Wien, Zürich, Basel	Galánta, Ipolyás	1	1:40	Szv.	Galánta, Ipolyás	3503	3:40	Szv.	Kecskemét, Lajosmizse	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
604	2:10	Szv.	Arad, Bukarest	Rákospalota-Ujpest	170	2:30	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Rákospalota-Ujpest	325	2:10	Szv.	Hatvan	173	3:50	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
318	2:25	Szv.	Hatvan	Ersekújvár	4110	2:30	Szv.	Ersekújvár	Temesvár-J., Csernabévíz	1501	2:30	Gy.	Poprad-Felka, Kassa	713	4:00	Szv.	Szolnok, Cegléd	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
26	2:30	Szv.	Bicske	Cegléd, Szolnok	6710	2:40	Szv.	Cegléd, Szolnok	Cegléd, Szolnok	321	3:40	Szv.	Pécel	139	4:10	Szv.	Nagymaros	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
320	2:30	Szv.	Pécel	Rákospalota-Ujpest	6506	2:50	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Wien	327	4:35	Szv.	Nagykátá	175	5:15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
518	2:40	Gy.	Szolnok	Rákospalota-Ujpest	174	4:10	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Gödöllő	329	5:45	Szv.	Gödöllő	4113	5:40	Szv.	Ersekújvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1202	2:45	Gy.	Szarbadka, Indjija, Sarajevo	Rákospalota-Ujpest	110	5:15	Gy.	Wien	Monor	511	6:25	Szv.	Bukarest, Debrecen	115	6:30	Szv.	Csernabévíz, Temesvár J	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1902	2:55	Szv.	Paks	Ersekújvár	4114	6:40	Szv.	Ersekújvár	Ersekújvár	15	6:40	Szv.	Bruck-Királyhida	707	6:30	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1016	3:30	Szv.	Miskolc	Rákospalota-Ujpest	1406	6:40	Gy.	Rákospalota-Ujpest	Pozsony, Szolna, Berlin	1705	6:45	Szv.	Debrecen	177	6:45	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
18	4:30	Szv.	Gödöllő	Rutika, Oderberg	130	6:55	Szv.	Rutika, Oderberg	Parkány-Nána, Ipolyás	907	7:25	Szv.	Zimonyi szállások	105	6:45	Szv.	Wien	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
5229	5:40	Szv.	Nagykátá, Szolnok	Rákospalota-Ujpest	178	7:15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	Rákospalota-Ujpest	1109	7:40	Szv.	Bukarest, Arad	179	6:50	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
308	5:55	Szv.	Kolozsvár, Brassó	Bicske, Triest	728	7:35	Szv.	Cegléd	Lajosmizse, Kecskemét	6508	7:40	Szv.	Lajosmizse, Kecskemét	131	8:25	Szv.	Nagymaros	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
514	6:15	Szv.	Sarajevo	Hatvan	6508	7:40	Szv.	Hatvan	Wien	1109	7:40	Szv.	Wien	109	9:25	Gy.	Wien	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
326	6:25	Szv.	Pécel	Kunszentmiklós-Tass	710	8:05	Szv.	Kunszentmiklós-Tass	Temesvár-J., Csernabévíz	305	7:45	Szv.	Temesvár-J., Csernabévíz	6505	9:25	Szv.	Kecskemét, Lajosmizse	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
328	6:30	Szv.	Bicske	Nagykátá, Szolnok	132	8:10	Szv.	Nagykátá, Szolnok	Vác	1009	8:45	Szv.	Fiume, Brod	1405	9:25	Szv.	Berlin, Szolna	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
320	6:35	Szv.	Hatvan	Gödöllő	1408	8:15	Szv.	Gödöllő	Szolna, Oderberg	405	8:25	Szv.	Szolna, Oderberg	1115	10:25	Szv.	Ersekújvár	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
524	7:10	Szv.	Győr	Kassa, Csorba	118	9:30	Szv.	Wien, Zürich, Basel	Wien, Zürich, Basel														
332	7:25	Szv.	Gödöllő	Kolozsvár, Bukarest	9:45	Szv.	Szolnok, Cegléd	Szeged															
4514	7:30	Szv.	Kassa, Csorba	Lajosmizse	520	10:25	Szv.	Lajosmizse	Ersekújvár	1511	8:25	Szv.	Kassa	717	11:15	Szv.	Versce, Temesvár J	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
910	8:05	Szv.	Szarbadka, Brod	Ersekújvár	4116	11:10	Szv.	Ersekújvár		1001	9:25	Szv.	Rutika	311	9:15	Szv.	Pécel	151	5:25	Szv.	Dunakeszi-Alag		
1908	8:15	Szv.	Pécs, Dalj							27	9:30	Szv.	Bicske										
1308	9:10	Szv.	Győr, Graz							303	9:35	Gy.	Berlin, Rutika										
610	9:30	Szv.	Arad, Brassó							96	10:05	Szv.	Brod, Ujvidék										
452	10:15	Szv.	Rassa, Lawocnez, Homonna, Kőrösmező							1303	10:15	Szv.	Graz, Triest										
1010	10:25	Szv.	Fiume, Tapoleza, Brod							525	10:25	Szv.	Szolnok										
12	10:35	Szv.	Szombathely, Wien							3	11:25	Szv.	Wien, Sopron										
338	11:25	Szv.	Rutika, Poprad-Felka																				
614	11:25	Szv.	Debrecen																				
146	11:25	Szv.	Bizák																				
Buda-Császárfürdőről										Buda-Császárfürdőbe													
délétől										délétől													
4006	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Dorog		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár
4010	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár
4012	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár
4016	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:25	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár		4001	5:20	Szv.	Ersekújvár
délután										délután													
4006	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár
4010	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár
4012	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár
4016	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár		4001	12:15	Szv.	Ersekújvár
Budaest-Józsefvárosra										Budaest-Józsefvárosra													
délétől										délétől													
917/b	6:15	Szv.	Kunszentmiklós-Tass		4001	6:15	Szv.	Kunszentmiklós-Tass		4001	6:15	Szv.	Kunszentmiklós-Tass		4001	6:15	Szv.	Kunszentmiklós-Tass		4001	6:15	Szv.	Kunszentmiklós-Tass

ÉRTÉKES, ÚJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard*. Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei*. Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája*. Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei*. (1887-1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története*. Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrássy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE
MOST JELENT MEG.

Tartalmazza
az 1914 augusztusi események
hivatalos jelentéseit, az orosz,
francia- és belga hadsereg ismer-
tetését, Nordau cikkét a háborúról,
Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél szivesked-
jék lapunkra hivatkozni

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

Egy-egy szám 1 korona

1. A varchoniták.	28-29. Szomorú napok.	98-99. Felfordult világ.
2. Fortunatus Imre.—Shirin.	30-36. Kárpáthy Zoltán.	100. Elbeszélések.
3. Kalóz király.	37-43. Egy magyar nábob.	101-112. Dekameron.
4. Sonkoly Gergely.	44-48. Új földesúr.	113. Egy asszonyi hajszál.
5-9. Törökvilág Magyarországon.	49-55. Szegény gazdagok.	114-119. Névtelen vár.
10. A bűntárs.	56-58. Hétköznapiak.	120-121. Népvilág.
11-12. A kétszárvú ember.	59-63. A régi jó táblabíró.	122-124. Szélszél alatt.
13. Koronát szerelemért.	64-65. Délvirágok.	125-131. Egy az Isten.
14. Petki Farkas leányai.	66-67. Milyenek a nők?	132. A debreceni lunatikus.
15. Regék.	68-71. Véres könyv.	133-134. Egy ember, a ki mindent tud.
16. Carinus.	72-73. A magyar nép élce.	135-136. Asszonyt kísér — Istent kísér.
17-20. Erdély aranykora.	74-75. Arnyképek.	137-138. A jancsárok vőlegényei.
21-23. Csataképek 1848-1849-ből.	76-82. A kőszívű ember fiai.	139-140. A magyar elő-
időkből.
24. Bujdosó naplója.	83. Milyenek a férfiak?	141. Az életből elvesve.
25-26. A fehér rózsza.	84-88. Politikai divatok.	142. Észak honából.
27. Magyarhón szépségei.	89. A serfőző.	143-151. Színművek.
	90-93. Mire megvénülünk.	
	94. Oceania.	
	95-97. Az elátkozott család.	

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

33. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 15.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkronika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetéseken a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

MEGÉRKEZÉS A KELETI PÁLYAUDVARON.

A TRÓNÖRÖKÖS-PÁR BUDAPESTEN. — Spányi Lajos felvétele.

A 18 évesek egyévi önkéntességi jogának megszerzési és csapat- testválasztási módjait

tárgyalja Tolcsvai Nagy Barna dr.,
miniszteri fogalmazó. A honvédelmi
minisztérium önkéntesi ügyosztálya
referensének könyve. — Címe:

Egyévi önkéntesjelöltek
tájékoztatója. Második kiadás.

Ára:
1 korona
80 fillér

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN ÉLETRAJZA

Irta VÁRDAI BÉLA

A nagynevű író egyetlen részletesebb élet-
rajza. Mikszáth arcképeivel díszített csinos
kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.